

MAŁOPOLSKI BANK SPÓŁDZIELCZY

*Załącznik nr 1
do Uchwały nr 33/17 Zarządu Małopolskiego
Banku Spółdzielczego z dnia 12.04.2017 r.*

**INFORMACJA ILOŚCIOWA I JAKOŚCIOWA
DOTYCZĄCA ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ MAŁOPOLSKIEGO
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
wg stanu na 31.12.2016 rok**

Wieliczka, kwiecień 2017 r.

Spis treści:

I.	INFORMACJE OGÓLNE	3
II.	CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W BANKU – Art. 435 Rozporządzenia	3
III.	ZAKRES STOSOWANIA – Art. 436 Rozporządzenia.....	7
IV.	FUNDUSZE WŁASNE – Art. 437 Rozporządzenia.....	7
V.	WYMOGI KAPITAŁOWE – Art. 438 Rozporządzenia	9
	1. Opis stosowanych metod do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych zadań.....	9
	2. Wymogi ostrożnościowe w zakresie funduszy własnych.....	10
	3. Wymóg w zakresie funduszy na ryzyko kredytowe - kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.	10
	4. Wymogi w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka rynkowego.....	11
	5. Wymóg w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka operacyjnego	11
	6. Kapitał wewnętrzny.....	11
VI.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRACHENTA – Art. 439 Rozporządzenia	13
VII.	BUFORY KAPITAŁOWE – Art. 440 Rozporządzenia.....	13
VIII.	WSKAŹNIK GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO – Art. 441 Rozporządzenia.....	13
IX.	KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO – Art. 442 Rozporządzenia	13
	1. Definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości	13
	2. Średnia kwota ekspozycji w 2016 r. oraz stan ekspozycji przed i po uwzględnieniu technik redukcji ryzyka kredytowego	13
	3. Rozkład ekspozycji w istotnych podziałach.....	14
X.	AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ – Art. 443 Rozporządzenia	18
XI.	KORZYSTANIE Z ECAI – Art. 444 Rozporządzenia.....	20
XII.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE – Art. 445 Rozporządzenia	20
XIII.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO OPERACYJNE – Art. 446 Rozporządzenia	20
XIV.	PAPIERY KAPITAŁOWE NIEUWZGLĘDNIONE W PORTELU BANKOWYM – Art. 447 Rozporządzenia.....	20
XV.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCIOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM – Art. 448 Rozporządzenia.....	21
XVI.	EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURITYZACYJNE – Art. 449 Rozporządzenia	22
XVII.	POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRADZANIA – Art. 450 Rozporządzenia	22
XVIII.	DZWIGNIA FINANSOWA – Art. 451 Rozporządzenia.....	23

I. INFORMACJE OGÓLNE

Informacja o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczy adekwatności kapitałowej Małopolskiego Banku Spółdzielczego z siedzibą w Wieliczce, zwanego dalej Bankiem. Informacje przedstawiają stan na dzień 31.12.2016 roku. Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień:

- Rozporządzenia PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, w zakresie dotyczącym obowiązków i zasad ujawniania informacji przez instytucje, o których mowa w części ósmej „ujawnianie informacji przez instytucje” (dalej: *Rozporządzenie CRR*).
- Polityki Informacyjnej Małopolskiego Banku Spółdzielczego.

W niniejszej informacji zawarto wszystkie dane dotyczące adekwatności kapitałowej, o których mowa w ww. regulacjach, z wyjątkiem informacji nieistotnych. Bank nie jest podmiotem dominującym ani podmiotem zależnym, a informacje ogłaszane są na poziomie indywidualnym. Uzupełnieniem ujawnianych informacji zawartych w niniejszym dokumencie są dane zawarte w:

- a) Informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego za 2016 rok,
- b) Sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku za 2016 rok.

Dane liczbowe podane są w zaokrągleniu do pełnych tysięcy złotych o ile nie podano inaczej.

Małopolski Bank Spółdzielczy jest bankiem uniwersalnym. Statutowym terenem działania jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej. W praktyce działalność skupia się w województwie małopolskim na obszarze powiatu wielickiego, myślenickiego i Miasta Krakowa. Bank oferuje usługi na rzecz klientów indywidualnych, małych i średnich firm oraz jednostek samorządowych. Poza Centralą Bank prowadzi działalność poprzez sieć placówek, prowadzących działalność operacyjną. Wykaz placówek, w których Bank prowadził działalność na 31.12.2016r. wraz z ich lokalizacją przedstawiono w tabeli.

Tabela nr 1 Wykaz placówek na 31.12.2016 r.

Lp.	Placówki MBS	Lokalizacja
	Centrala Banku	32-020 Wieliczka, ul. Kilińskiego 2
1	Oddział w Wieliczce	32-020 Wieliczka, ul. Kilińskiego 2
2	Oddział w Myślenicach	32-400 Myślenice ul. Rynek 16
3	Oddział w Krakowie	30-611 Kraków, ul. Wystouchów 4
4	Oddział w Kłaju	32-015 Kłaj 654
5	Oddział w Niepołomicach	32-005 Niepołomice ul. Kościuszki 20
6	Oddział w Krakowie	30-556 Kraków, ul. Wodna 2
7	Oddział w Gdowie	32-420 Gdów, Rynek 106
7	Filia w Wieliczce	32-020 Wieliczka, Plac Kościuszki 1
8	Filia w Wieliczce	32-020 Wieliczka, ul. Słowackiego 29
9	Filia w Wieliczce	32-020 Wieliczka, ul. W. Pola 4b
10	Filia w Niepołomicach	32-005 Niepołomice, ul. Szeroka 1
12	Filia w Myślenicach	32-400 Myślenice, Rynek 8/9
13	Filia w Zabierzowie Bocheńskim	32-007 Zabierzów Bocheński 53
14	Filia w Węgrzcach Wielkich	32-002 Węgrzce Wielkie 266
15	Filia w Krakowie	30-198 Kraków ul. Balicka 263

II. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W BANKU – Art. 435 Rozporządzenia

1. Informacje ogólne o systemie zarządzania ryzykiem

Zarząd Banku oświadcza, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu działalności i strategii Banku.

Zarządzanie ryzykiem w Banku jest procesem zintegrowanym i odbywa się w oparciu o wymogi nadzorcze oraz o wewnętrzne regulacje zatwierdzone przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd Banku. Obowiązujące regulacje wewnętrzne w tym zakresie podlegają okresowej weryfikacji stosownie do zmian uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych funkcjonowania Banku.

Celem głównym w zarządzaniu ryzykiem jest rozwijanie bezpiecznej działalności Banku poprzez identyfikację wszystkich istotnych czynników ryzyka oraz utrzymanie ryzyka na akceptowalnym przez Bank poziomie w relacji

do dochodu i charakteru działalności, a w szczególności adekwatnym do posiadanych kapitałów własnych (tolerancja na ryzyko). Cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem obejmują:

- a) Ochronę funduszy własnych oraz innego rodzaju pasywów, takich jak depozyty powierzone przez klientów i udziałowców.
- b) Zapobieganie stratom oraz wykorzystywanie możliwości osiągnięcia zysku w środowisku podlegającym kontroli, tzn. w ramach określonych reguł, procesów, parametrów, będących przedmiotem okresowych przeglądów i zmian przeprowadzanych przez Zarząd Banku.
- c) Rozwijanie działalności operacyjnej zgodnie z założeniami przyjętymi przez Zarząd i Radę Nadzorczą w Strategii działania Małopolskiego Banku Spółdzielczego.

Ogólne ramy zarządzania ryzykiem zostały określone w następujących dokumentach przyjętych przez Zarząd i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą. Są to:

- a) Strategia działania Banku.
- b) Strategia zarządzania ryzykiem określająca generalne zasady zarządzania ryzykiem.
- c) Polityka kapitałowa określająca generalne zasady planowania, zarządzania kapitałowego oraz awaryjne plany kapitałowe.
- d) Polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, które w istotnym stopniu wpływają na działalność Banku z uwagi na rodzaj i skalę prowadzonej działalności.

Uszczegółowieniem procedur, o których mowa w pkt. a-d) powyżej są przyjęte przez Zarząd zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, delegujące obowiązki na poziom poszczególnych komórek organizacyjnych oraz Plan finansowy. Na ich podstawie opracowano szczegółowe procedury operacyjne zawierające opis poszczególnych czynności (w tym kontrolnych) przeprowadzanych przez Wydziały i Stanowiska.

W ramach Strategii działania oraz zarządzania ryzykiem Bank określił apetyt na ryzyko (dopuszczalny poziom ryzyka) poprzez wyznaczenie limitów wewnętrznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. (strategiczne limity tolerancji na ryzyko). System limitów jest rozszerzany w politykach zarządzania poszczególnymi obszarami ryzyka istotnymi dla działalności Banku. Polityki w poszczególnych obszarach ryzyka podlegają zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą.

W celu kontroli wyznaczonego apetytu na ryzyko Bank monitoruje stopień realizacji limitów ryzyka w ramach wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej. Informacje dotyczące ryzyka i adekwatności kapitałowej sporządzane są dla Zarządu przez merytoryczne komórki Centrali Banku zgodnie z opracowaną i zatwierdzoną przez Zarząd Banku Instrukcją opracowywania i przekazywania informacji zarządczej. System informacji zarządczej objęty jest kontrolą w ramach audytów wewnętrznych. Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczne informacje dotyczące działalności i ryzyka w prowadzonej działalności.

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej. Podstawowym celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi. System ten jest dostosowany do struktury organizacyjnej, który obejmuje jednostki i komórki organizacyjne Banku. W ramach systemu kontroli funkcjonuje komórka audytu wewnętrznego.

2. Działalność w Zrzeszeniu BPS

Bank zakłada funkcjonowanie w ramach Zrzeszenia BPS oraz w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS.

Bank przystąpił z dniem 01.01.2016 r. do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, która stanowi jednostkę zarządzającą Systemem Ochrony w rozumieniu przepisów Rozdziału 3a Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (IPS). Celem systemu jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego jego uczestnika. Przedmiotem działalności Systemu Ochrony Zrzeszenia jest także realizowanie audytu wewnętrznego wobec członków oraz monitorowanie, szacowanie i kontrola ryzyka działalności członków Spółdzielni.

3. Informacja dotycząca organów Banku

Organem zarządzającym Bankiem jest Zarząd Banku. Zarząd powołuje Radę Nadzorczą. Odpowiedzialność za wstępną i bieżącą ocenę kwalifikacji Prezesa i Członków Zarządu, spoczywa na Radzie Nadzorczej. Ocena jest dokonywana według kryteriów dotyczących reputacji, doświadczenia i rękopisami prowadzenia działalności. Ocena uwzględnia charakter, skalę i stopień złożoności działalności Banku, jak również obowiązki związane z danym stanowiskiem, a także kolegiąlną ocenę pracy Zarządu.

Bank nie posiadał sformalizowanej polityki w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyborów organu zarządzającego. Nadrzędnym celem przy wyborze organu jest zapewnienie odpowiednich kwalifikacji poszczególnych członków oraz organu jako całości (kolegialna odpowiedzialność Zarządu). Wyraża się to m. in. poprzez zapewnienie stosownego wykształcenia oraz doświadczenia zawodowego członków, reputacji aby zapewnić szerokie spektrum poglądów i doświadczeń. Za rok obrotowy 2016 Rada Nadzorcza pozytywnie oceniła odpowiedzialność Zarządu Banku oraz jego Członków.

W 2016 r. Zarząd działał w 3 osobowym składzie:

- a) Edward Biernacki - Prezes Zarządu posiada stosowną zgodę KNF na pełnienie funkcji. Pełni funkcje Prezesa od 18.05.1983 roku. Wykształcenie wyższe.
- b) Marek Waligóra - Wiceprezes ds. ekonomiczno finansowych - funkcje w Zarządzie pełni od 12.06.2013 roku, od 2001 roku pracuje w Banku. Przed objęciem stanowiska w Zarządzie pełnił w Banku funkcje Dyrektora Wydziału Ryzyka i Analiz. Wykształcenie wyższe.
- c) Tomasz Łazarski – Wiceprezes ds. handlowych - funkcje w Zarządzie pełni od 01.01.2014 r., od 2008 r. pracuje w Banku, wcześniej w banku zrzeszającym. Przed objęciem stanowiska w Zarządzie pełnił w Banku funkcje Dyrektora Wydziału Audytu Wewnętrznego. Wykształcenie wyższe.

Na dzień 31.12.2016 r. Wiceprezes Zarządu ds. ekonomiczno-finansowych pełnił funkcje Sekretarza Rady Nadzorczej Spółki PartNet sp. z oo.

Rada Nadzorcza na dzień 31.12.2016 r. liczyła 13 członków. Spośród członków większość pełni swoją funkcję więcej niż bieżącą kadencję.

4. Organizacja zarządzania ryzykiem

W zakresie organizacji procesu zarządzania ryzykiem w 2016 r. nie wprowadzano istotnych zmian. W systemie zarządzania ryzykiem uczestniczą:

- a) Rada Nadzorcza,
- b) Zarząd Banku,
- c) Komórki organizacyjne zarządzające poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- d) Komórka audytu wewnętrznego,
- e) Pozostałe komórki organizacyjne.

W ramach Struktury organizacyjnej nie powoływano Komitetów w zakresie zarządzania ryzykiem.

Struktura ryzyka Banku jest uwarunkowana zdefiniowanym „apetytem na ryzyko”. Apetyt na ryzyko Banku określa gotowość do podejmowania określonej wielkości ryzyka w określonym horyzoncie czasowym i jest akceptowany przez Zarząd Banku. Apetyt na ryzyko stanowi istotny element konstrukcji Strategii Banku i Planu Finansowego zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz kontrolą procesu zarządzania ryzykami jak również zatwierdza główne cele i wytyczne dla prowadzonej działalności. Nadzoruje również realizację założeń w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem w Banku.

Zarząd Banku odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem oraz nadzór nad efektywnością procesu zarządzania ryzykiem, wprowadzając w uzasadnionych przypadkach niezbędne korekty. W szczególności do zadań Zarządu należy:

- a) Przygotowanie i wdrożenie zgodnych z zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Strategią działania – Strategii zarządzania ryzykiem oraz Polityk zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, wraz ze szczegółowymi instrukcjami zarządzania ryzykiem w Banku.
- b) Stworzenie struktury zarządzania Bankiem zapewniającej określenie odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych i osób w procesie zarządzania ryzykiem i oddzielenie działalności operacyjnej od funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka – dostosowanej do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.
- c) Przekazywanie Radzie Nadzorczej okresowych informacji, przedstawiających w sposób rzetelny, syntetyczny i przejrzysty rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.
- d) Podejmowanie niezbędnych czynności mających na celu zapewnienie zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa.
- e) Podejmowanie działań, które mają na celu zapewnienie, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka i posiada procedury w tym zakresie

Zadania komórek organizacyjnych Centrali i Oddziałów określa Regulamin Organizacyjny oraz szczegółowe polityki i instrukcje dotyczące poszczególnych obszarów ryzyka.

Każdy rodzaj ryzyka posiada komórkę wiodącą, która jest odpowiedzialna za koordynację procesu zarządzania danym rodzajem ryzyka. Komórki te odpowiadają za identyfikację, pomiar, monitoring, raportowanie i koordynację działań zaradczych w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka. Do zadań komórek należy także opracowywanie procedur dotyczących realizacji poszczególnych etapów procesu zarządzania ryzykiem i nadzór nad ich realizacją.

Komórki Centrali, którym przypisano w szczególności zadania w zakresie koordynacji procesu zarządzania ryzykiem to:

- a) Wydział Ryzyka i Analiz.
- b) Wydział Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym oraz Ryzykiem Braku Zgodności.
- c) Wydział Analiz Kredytowych, Monitoringu i Windykacji.

Wydział Zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności pełni funkcje tzw. jednostki zgodności (compliance). Obok zadań związanych z ryzykiem braku zgodności Wydział ten realizuje również zadania w zakresie ryzyka operacyjnego oraz przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Wydział Audytu Wewnętrznego przeprowadza kontrolę i audyt procesu zarządzania ryzykiem, jego zgodność z regulacjami prawnymi i przepisami wewnętrznymi. Badaniu podlega także jakość i efektywność przeprowadzanych w ramach poszczególnych komórek organizacyjnych kontroli funkcjonalnych. Wydział Audytu uczestniczy także w procesie niezależnego przeglądu procesu zarządzania ryzykiem i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego oraz zapewnia organom Banku obiektywne i niezależne opinie na temat działalności Banku.

5. Główne rodzaje ryzyka

W procesie zarządzania ryzykiem Bank dokonuje identyfikacji ryzyka i jego rodzajów jakie potencjalnie mogą wystąpić w Banku w prowadzonej działalności. W ramach zarządzania ryzykiem Bank dokonuje okresowych przeglądów istotności ryzyk.

W stanu na 31.12.2016 r. ryzyka uznane za istotne to:

- a) Ryzyko kredytowe
- b) Ryzyko walutowe
- c) Ryzyko operacyjne
- d) Ryzyko koncentracji zaangażowań (z wyłączeniem ryzyka koncentracji geograficznej)
- e) Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej
- f) Ryzyko płynności
- g) Ryzyko zmian makroekonomicznych
- h) Ryzyko modeli – istotne w zakresie modelu ryzyka stopy procentowej.

Jako rodzaje ryzyka nie wpływające istotnie na działalność Banku wg stanu na 31.12.2016 r. uznano

- a) Ryzyko koncentracji geograficznej
- b) Ryzyko braku zgodności
- c) Ryzyko wyniku finansowego
- d) Ryzyko transferowe
- e) Ryzyko rezydualne
- f) Ryzyko niewypłacalności (kapitałowe)
- g) Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej
- h) Ryzyko strategiczne
- i) Ryzyko utraty reputacji
- j) Ryzyko działalności ubezpieczeniowej (bancassurance)
- k) Ryzyko modeli – nieistotne dla pozostałych modeli.

Powyższa lista ryzyk zawarta nie ma charakteru zamkniętego, podlega weryfikacji w ramach przeglądu i identyfikacji ryzyk występujących w działalności Banku oraz oceny kapitału wewnętrznego.

Informacje o celach i strategiach w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawarto w Informacji dodatkowej sprawozdania finansowego za 2016 r. w pkt. 46. „Informacja o celach i zasadach zarządzania ryzykiem” oraz w Załączniku nr 1 do niniejszej informacji.

Kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące zarządzania ryzykiem przedstawiono w Załączniku nr 2 do niniejszej informacji.

III. ZAKRES STOSOWANIA – Art. 436 Rozporządzenia

Informacja o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczy adekwatności kapitałowej Małopolskiego Banku Spółdzielczego. Bank nie jest podmiotem dominującym ani podmiotem zależnym, Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

IV. FUNDUSZE WŁASNE – Art. 437 Rozporządzenia

Bank definiuje części składowe funduszy własnych zgodnie z przepisami obowiązującymi na dzień 31.12.2016 roku, w szczególności z postanowieniami Rozporządzenia 575/2013 i Prawa Bankowego.

Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz 492 Rozporządzenia 575/2013 oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 1423/2013 ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013.

Fundusze własne Banku na dzień 31.12.2016 r. składały się z kapitału podstawowego Tier I oraz uzupełniającego Tier II i wyniosły łącznie **51 603 tys. zł**. Poniżej przedstawiono uzgodnienie pozycji kapitału Tier I i Tier II obliczonych zgodnie z Rozporządzeniem CRR.

Dla zachowania przejrzystości i czytelności danych zakres ujawnień ograniczono do pozycji niezerowych.

Tabela nr 2 Struktura funduszy własnych na dzień 31.12.2016 [w tys. zł]

z	Pozycja	Kwota
1	FUNDUSZE WŁASNE	51 603
1.1	KAPITAŁ TIER I	48 197
1.1.1	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	48 197
1.1.1.2	Zyski zatrzymane	0
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	2 507
1.1.1.2.2.2	(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	- 2 507
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	319
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	44 454
1.1.1.5	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	2 900
1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	818
1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne - kwoty brutto	- 166
1.1.1.11.1	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	- 166
1.1.1.26	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	- 128
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	0
1.2	KAPITAŁ TIER II	3 406
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	641
1.2.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	641
1.2.6	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	2 765

Opis składników kapitału Tier I:

- a) Zyski zatrzymane w kwocie 0,0 zł – pozycja równa jest wypracowanemu zyskowi netto, który jest korygowany z rachunku funduszy dla celów obliczania norm ostrożnościowych jeżeli nie zaistniały przesłanki zaliczenia jej do funduszy własnych określone w Rozporządzeniu CRR.
- b) Skumulowane inne całkowite dochody 319 tys. zł – pozycja składa się z funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego.
- c) Kapitał rezerwowy 44 454 tys. zł – (fundusz zasobowy) tworzony jest głównie z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku. Fundusz ten zasila również wpisowe jakie wpłacane jest zgodnie ze statutem przy deklarowaniu i wpłacaniu nowych i kolejnych udziałów.
- d) Fundusze ogólne ryzyka bankowego 2 900 tys. zł – tworzony zgodnie z art. 130 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej. Fundusz tworzony jest na podstawie decyzji Walnego Zgromadzenia/Zebrania Przedstawicieli. W 2016 roku fundusz ogólnego ryzyka zasilila kwota 200 tys. zł.
- e) Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych 818 tys. zł – składają się z części opłaconego funduszu udziałowego. Na mocy przepisów przejściowych Rozporządzenia CRR (art. 484 oraz 486) obejmuje udziały wpłacone do dnia 31.12.2011 r. Limit dla stosowania zasady praw nabytych nie może żadnego dnia w 2016 roku przekroczyć 60 % (art. 171 a ust. 9 Prawa bankowego) wartości wyliczonych zgodnie z art. 486 ust. 2 (CET1), art. 486 ust. 3 (AT1), art. 486 ust. 4 (Tier 2) Rozporządzenia CRR.
- f) Inne wartości niematerialne i prawne 166 tys. zł – pozycja obejmuje wartości niematerialne i prawne posiadane przez Bank. Ujmowane w kwocie netto, pomniejszają fundusze.
- g) Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I 128 tys. zł - dotyczy korekty kapitału Tier I o 40% niezrealizowanych zysków z aktualizacji wyceny rzeczowego majątku trwałego, które Bank usuwa z pozycji kapitału Tier 1 zgodnie z art. 468 Rozporządzenia CRR.

Opis składników kapitału Tier II:

- a) Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II 641 tys. zł – pozycja obejmuje niezamortyzowaną część pożyczki podporządkowanej z Banku Zrzeszającego w łącznej kwocie 6.000 tys. zł. na podstawie umowy zawartej w dniu 14.07.2011 r. na okres 6 lat. Spłata pożyczki nastąpi jednorazowo w dniu 14.07.2017 r. Otrzymana pożyczka nie jest zabezpieczona, a jej oprocentowanie stanowi iloczyn wskaźnika 0,95 oraz stopy redyskonta weksli w NBP. Na dzień 31.12.2016 r. oprocentowanie pożyczki wynosiło 1,6625%. Bank posiada zgodę KNF na zaliczenie jej do funduszy własnych Banku.
- b) Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej 2 765 tys. zł – pozycja ta obejmuje wartość rezerwy na ryzyko ogólne zgodnie z art. 62 pkt c Rozporządzenia.

Bank nie korzysta z kapitału krótkoterminowego.

Uzgodnienie pozycji funduszy własnych Tier I i Teir II do bilansu w zbadanym sprawozdaniu finansowym (przedstawionym zgodnie z ustawą o Rachunkowości) przedstawiono w Tabeli.

Tabela nr 3 Uzgodnienie pozycji funduszy własnych wykazanych w zbadanym sprawozdaniu finansowym na 31.12.2016 [w tys. zł]

Pozycja w bilansie	Wartość w sprawozdaniu finansowym	Pozycja w Tabeli nr 2	Komentarz
Kapitał (fundusz) podstawowy	1 533	1.1.1.6	W Tabeli nr 2 ujęta jest tylko część tego funduszu zgodnie z art. 484 i art. 486 Rozporządzenia
Kapitał (fundusz) zapasowy	44 454	1.1.1.4	
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	319	1.1.1.3	
Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe:	8 900		
- fundusz ogólnego ryzyka bankowego	2 900	1.1.1.5	
- pozostałe	6 000	1.1.1.4	W Tabeli nr 2 ujęta jest niezamortyzowana część pożyczki podporządkowanej
Zysk (strata) netto	2 507	1.1.1.2.2.1	
Razem kapitały (fundusze) własne wykazane w zbadanym sprawozdaniu finansowym + zysk	57 713		

Wynik netto, który nie może być zaliczony w dacie raportu do funduszy własnych na potrzeby wyliczania norm ostrożnościowych	-2 507	1.1.1.2.2.2	Wartość zysku netto zasili fundusze własne Banku po uchwaleniu przez Zebranie Przedstawicieli
Kwota wartości niematerialnych i prawnych	- 166	1.1.1.11.1	
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	-128	1.1.1.26	W Tabeli nr 2 zgodnie z art. 468 ust. 1 Rozporządzenia CRR Bank usuwa 60% z aktualizacji rzeczowego majątku trwałego.
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	-5 359		Nie ujęta w Tabeli nr 2 kwota pożyczki podporządkowanej zamortyzowanej w 2016 roku
Fundusz udziałowy	- 715		Nie ujęta w Tabeli nr 2 kwota funduszu udziałowego zamortyzowana w 2016 roku oraz kwota udziałów wpłaconych po dniu 31.12.2011r.
Rezerwa na ryzyko ogólne	2 765		Wartość rezerwy na ryzyko ogólne utworzonej w ciężar kosztów i zgodnie z art. 62 pkt c Rozporządzenia CRR ujmowana w funduszach własnych dla celów wyliczania norm ostrożnościowych
Fundusze własne razem	51 603	1	

Informacje na temat funduszy własnych w okresie przejściowym zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym komisji UE nr 1423/2013 z dnia 20.12.2013r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych przedstawiono w Załączniku 3 do niniejszej informacji.

V. WYMOGI KAPITAŁOWE – Art. 438 Rozporządzenia

1. Opis stosowanych metod do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych zadań

Zarządzanie adekwatnością kapitałową ma na celu utrzymywanie posiadanych przez Bank kapitałów własnych na poziomie nie niższym niż wymagany przez przepisy Rozporządzenia CRR oraz regulacje wewnętrzne. Bank zarządzając adekwatnością kapitałową uwzględni stanowisko KNF w zakresie zalecanych dodatkowych buforów kapitałowych.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego – proces ICAAP (ang. Internal Capital Adequacy Assessment Process), został zatwierdzony i sformalizowany przez regulacje wewnętrzne. Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Z założenia ICAAP jest procesem łączącym elementy zarządzania ryzykiem oraz zarządzania kapitałem. Procedury w procesie ICAAP są poddawane regularnym przeglądom wewnętrznym, których zadaniem jest zapewnienie utrzymania kompleksowości procedur oraz ich proporcjonalności w stosunku do charakteru, skali i złożoności działalności Banku.

Zgodnie z przyjętą metodologią szacowanie kapitału wewnętrznego przebiega w trzech etapach:

- Etap I – za punkt wyjścia przyjmowany jest kapitał regulacyjny (wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyk wymagany zgodnie z Rozporządzeniem CRR tzw. Filar I),
- Etap II – ocenia się, czy minimalny wymóg kapitałowy jest adekwatny do aktualnego narażenia Banku na ryzyko dla uznanych za istotne ryzyk Filaru I NUK,
- Etap III – szacuje się kapitał wewnętrzny na pokrycie istotnych ryzyk Filaru II NUK.

Bank w ramach szacowania kapitału wewnętrznego nie stosuje obniżek wymogów na poszczególne rodzaje ryzyka w ramach wymogu regulacyjnego.

Kapitał wewnętrzny dla powyższych ryzyk wyliczany jest na podstawie wewnętrznych metod zaakceptowanych przez Zarząd uwzględniających skalę i specyfikę działania Banku w kontekście danego ryzyka (zasada proporcjonalności). Bank nie uwzględnia korelacji między poszczególnymi rodzajami ryzyka. Uznanie ryzyka za istotne nie rodzi w konsekwencji, co do zasady konieczności alokacji kapitału na ten rodzaj ryzyka istotnego jeżeli ocena nie uzasadnia takiej alokacji.

2. Wymogi ostrożnościowe w zakresie funduszy własnych

W 2016 roku Bank utrzymywał całkowity współczynnik kapitałowy TCR oraz współczynnik kapitałowy Tier 1 na poziomie powyżej minimum regulacyjnego, określonego w Rozporządzeniu 575/2013, a także powyżej poziomów rekomendowanych przez KNF. Na dzień 31 grudnia 2016 roku całkowity współczynnik kapitałowy wyniósł 14,44%, a współczynnik Tier 1 13,49%.

Istotnym założeniem warunkującym kształtowanie się poziomu całkowitego wymogu kapitałowego, jest nieznacząca skala działalności handlowej. W 2016 roku Bank w celu wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego stosował metody wynikające z Rozporządzenia CRR, w tym w szczególności dla wymogów, które wystąpiły w 2016 r.

- Metodę standardową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z Tytułem II, Rozdział 2 Rozporządzenia CRR,
- Metodę podstawową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego (walutowego) zgodnie z Tytułem IV, Rozdział 3 Rozporządzenia CRR,
- Metodę wskaźnika podstawowego do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z Tytułem III Rozdział 2 Rozporządzenia CRR,

Bank nie prowadzi działalności w portfelu handlowym, a dla dużych ekspozycji w portfelu bankowym przestrzegał i nie przekraczał limitów określonych w art. 395–401 Rozporządzenia CRR.

Tabela nr 4 Zestawienie wymogów kapitałowych na dzień 31.12.2016 [w tys. zł]

Kategoria ryzyka	Suma ekspozycji na ryzyko	Wymóg kapitałowy
Ryzyko kredytowe	315 890	25 271
Ryzyko rynkowe		
- walutowe - zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c.	68	0
- stopy procentowej - zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	x	X
Dużych ekspozycji	0	0
Ryzyko operacyjne	41 449	3 316
Łączny wymóg kapitałowy	X	28 587

	TIER I podstawowy	TIER I	łącznie TIER I + II
Fundusze własne	48 197	48 197	51 603
Współczynniki kapitałowe	13,49%	13,49%	14,44%

Średnia wartość łącznego współczynnika kapitałowego w 2016 wg stanu na koniec poszczególnych miesięcy roku wyniosła 14,82%.

3. Wymóg w zakresie funduszy na ryzyko kredytowe - kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Tabela nr 5a. 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla kategorii ekspozycji określonych w art. 112 Rozporządzenia CRR na dzień 31.12.2016 [w tys. zł]

Kategorie ekspozycji	8% kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	228
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	783
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	7
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0
Ekspozycje wobec instytucji	0
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	3 458
Ekspozycje detaliczne	4 488
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	12 903

Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	461
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	129
Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0
Ekspozycje kapitałowe	493
Inne pozycje	2 321
RAZEM – wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	25 271

Tabela nr 5b. Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według wagi ryzyka kontrahenta na dzień 31.12.2016 [w tys. zł]

Waga ryzyka	Pierwotna wartość ekspozycji	Ekspozycja ważona ryzykiem	Wymóg kapitałowy
0%	324 272	0	0
20%	49 777	9 793	783
35%	26 497	8 611	689
50%	2 925	1 462	117
75%	79 122	56 102	4 488
100%	304 995	230 276	18 422
150%	5 660	6 801	544
250%	1 138	2 845	228
RAZEM	794 386	315 890	25 271

4. Wymogi w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka rynkowego

Tabela nr 6. Wymogi kapitałowe w odniesieniu do ryzyka rynkowego [w tys. zł]

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

5. Wymóg w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego obliczany jest zgodnie z metodą wskaźnika bazowego (art. 315 – 316 Rozporządzenia CRR). Wymóg kapitałowy jest równy 15% wartości średniej z trzech lat obliczonego wskaźnika. Wskaźnik jest sumą odpowiednich pozycji z rachunku zysków i strat określonych w Rozporządzeniu CRR z odpowiednim znakiem.

Tabela nr 7. Wskaźniki dotyczące wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne [w tys. zł]

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wskaźnik za okres ostatnich 3 lat (2013-2015)	22 106
2.	Współczynnik	15%
3.	Wymóg na ryzyko operacyjne na 31.12.2016r.	3 316

6. Kapitał wewnętrzny

W ramach procesu ICAAP, dokonywana jest ocena istotności występujących w działalności Banku rodzajów ryzyka oraz szacowany jest kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka istotnego, w celu dostosowania struktury

kapitału wewnętrznego do rzeczywistych potrzeb kapitałowych, odzwierciedlających wewnętrzną ocenę poziomu ekspozycji na ryzyko.

W ramach II Filaru Bank dokonywał na koniec 2016 r. dodatkowej alokacji kapitału na:

- a) ryzyko kredytowe
- b) ryzyko stopy procentowej
- c) ryzyko zmian makroekonomicznych
- d) ryzyko modeli

Zgodnie z przyjętą metodologią szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP) ocena wewnętrzna potrzeb kapitału wewnętrznego wyniosła 31 445 tys. zł. Wartość ta jest o ok. 10% wyższa od obliczonego kapitału zgodnie z wymogami ostrożnościowymi określonymi w Rozporządzeniu CRR.

Tabela nr 8. Wyniki szacowania kapitału wewnętrznego na 31.12.2016 rok [w tys. zł]

Rodzaj ryzyka	Wymagany według Banku łączny kapitał na zabezpieczenie ryzyka (kapitał wewnętrzny)	Alokacja kapitału według wymagań dla Filara I (kapitał regulacyjny)	Alokacja kapitału według wymagań dla Filara II
Ryzyko kredytowe	26 116	25 271	845
Ryzyko rynkowe	-	-	-
Ryzyko operacyjne	3 316	3 316	-
Inne i przejściowe wymogi kapitałowe	-	-	-
- z tytułu przekroczenia limitów koncentracji zaangażowań	-	-	-
- z tytułu przekroczenia limitu koncentracji kapitałowej	-	-	-
- inne rodzaje ryzyka	-	-	-
Łączny dodatkowy wymóg na ryzyka objęte wymogiem kapitałowym w ramach Filaru I	29 432	28 587	845
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	-	x	-
koncentracji dużych ekspozycji	-	x	-
koncentracji w sektor gospodarki	-	x	-
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	-	x	-
koncentracji ekspozycji kredytowych w jednorodny instrument finansowy	-	x	-
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej:	1 244	x	1 244
przeszacowania	558	x	558
bazowe	574	x	574
opcji klienta	-	x	-
krzywej dochodowości	112	x	112
Ryzyko płynności (wynikające z nieodpowiedniego poziomu aktywów płynnych)	-	x	-
Pozostałe ryzyka, z tego:	769	x	769
zmian makroekonomicznych	253	x	253
modeli	516	x	516
Suma wymogów kapitałowych	31 445	28 587	2 858

Nadwyżka (+) / niedobór (-) kapitału podstawowego Tier 1 (filar I)	19 610
Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (%)	13,49%
Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych (filar I)	23 016
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	14,44%
Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych uwzględniane w procesie badania i oceny	

nadzorczej	
łączny współczynnik kapitałowy (%) z punktu widzenia procesu badania i oceny nadzorczej	
Wewnętrzna ocena nadwyżki (+) / niedoboru (-) kapitału wewnętrznego	20 158
Wewnętrzna ocena kapitału	51 603
Wewnętrzna ocena potrzeb kapitału wewnętrznego	31 445
Współczynnik kapitału z uwzględnieniem korekt w ramach II filaru (%)	13,13%

Bank monitoruje współczynnik kapitału wewnętrznego, na który nałożony jest limit nadzorczy oraz limit wewnętrzny. W 2016 roku poziom wewnętrznego współczynnika wypłacalności nie spadł poniżej wymaganego poziomu regulacyjnego oraz limitu wewnętrznego. Na dzień 31 grudnia 2016 roku współczynnik kapitału wewnętrznego wyniósł 13,13%.

VI. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRACHENTA – Art. 439 Rozporządzenia

Nie dotyczy

VII. BUFORY KAPITAŁOWE – Art. 440 Rozporządzenia

Nie dotyczy

VIII. WSKAŹNIK GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO – Art. 441 Rozporządzenia

Nie dotyczy

IX. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO – Art. 442 Rozporządzenia

1. Definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości

Należność (utraconej jakości (z rozpoznaną utratą wartości) to ekspozycja kredytowa zakwalifikowana do grupy zagrożonych. Bank kwalifikuje należności do kategorii zagrożone zgodnie z przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu. Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- a) Kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- b) Kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Należność bez rozpoznanej utraty wartości to ekspozycja kredytowa zakwalifikowana do grupy normalne lub pod obserwacją.

Należność przeterminowaną to należność z niespłaconą w określonych w umowie terminach kwotą odsetek lub rat kapitałowych. Przez ekspozycje przeterminowaną rozumie się całą ekspozycję a nie tylko część zapadłą.

Bank dokonuje korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego. Rezerwy na należności zagrożone o różnej klasie ryzyka oraz kredyty detaliczne i kredyty pod obserwacją tworzone są w Banku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Rezerwa na kredyty detaliczne pomniejszana jest o 25% rezerwy na ryzyko ogólne. Rezerwa na ryzyko ogólne tworzona jest zgodnie z art. 130 ustawy Prawo bankowe.

2. Średnia kwota ekspozycji w 2016 r. oraz stan ekspozycji przed i po uwzględnieniu technik redukcji ryzyka kredytowego

Bank w niewielkim stopniu stosuje przy obliczaniu całkowitego wymogu na ryzyko kredytowe pomniejszenia z tytułu technik redukcji ryzyka kredytowego. W zakresie stosowanych technik redukcji ryzyka różnica wystąpiła w związku z przemieszczeniem pomiędzy wartością ekspozycji dla klasy przedsiębiorcy a wartością dla klasy

rządy i banki centralne (869 tys. zł.) oraz klasy samorządy i władze lokalne (5.553 tys. zł.). Wymóg na ryzyko kredytowe przed zastosowaniem technik redukcji ryzyka kredytowego wynosi 25 696 tys. zł. a po zastosowaniu techniki redukcji ryzyka kredytowego obniżył się do poziomu 25 271 tys. zł. Bank nie stosował w ramach technik redukcji ryzyka kredytowego saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych.

Stosowane techniki dotyczyły ekspozycji posiadających zabezpieczenie w postaci gwarancji BGK oraz od jednostek samorządu.

Tabela nr 9. Kwoty ekspozycji oraz średnia wartość ekspozycji bez uwzględniania skutków ograniczania ryzyka kredytowego [w tys. zł]

Kategorie ekspozycji określone w art. 112 Rozporządzenia	31.12.2016	Wartość średnia w 2016 roku
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	193 515	162 474
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	49 776	72 819
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	105	116
Ekspozycje wobec instytucji	122 528	106 052
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	60 586	43 570
Ekspozycje detaliczne	76 944	54 945
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	225 535	246 261
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	4 031	3 267
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	1 074	1 522
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0	3 392
Ekspozycje kapitałowe	6 160	6 003
Inne pozycje	39 836	37 880
RAZEM	780 091	738 301

3. Rozkład ekspozycji w istotnych podziałach

Strukturę ekspozycji oraz wartość należności przeterminowanych w danej grupie kontrahentów przedstawiono w tabeli.

Tabela nr 10. Ekspozycje przeterminowane w podziale na istotne grupy kontrahentów [w tys. zł]

Treść	Zaangaż. bilansowe brutto	Ekspozycje zagrożone brutto	Przeterminowane ogółem			
			do 30 dni	30-90 dni	90-180 dni	pow. 180 dni
A. Sektor finansowy (kasa i środki w Banku Zrzeszającym)	127 608	-				
B. Sektor niefinansowy	345 389	44 206	11 584	3 354	4 094	9 219
1 Osoby prywatne	94 426	3 983	2 656	1 790	14	1 551
2 Podmioty gospodarcze, rolnicy	248 925	40 079	8 928	1 564	4 080	7 668
3 Pozostałe podmioty niefinansowe	2 038	144				
C. Sektor samorządowy	31 741	-				
D. Papiery dłużne emitowane przez Skarb Państwa	105 230	-				
E. Papiery dłużne emitowane przez NBP	83 683	-				
F. Obligacje emitowane przez BPS S.A	10 966	-				
G. Obligacje komunalne	6 601	-				
H. Certyfikaty inwestycyjne	1 074	-				

Ryzyko kredytowe w największym stopniu wynikało z prowadzonej działalności kredytowej. Działalność kredytowa Banku skoncentrowana jest głównie na obszarze powiatu wielickiego, myślenickiego, krakowskiego,

Miasta Krakowa i okolic. W tym obszarze skoncentrowane są również podmioty kredytowane przez Bank. Z tego obszaru geograficznego pochodzi większość ekspozycji kredytowych. Wskazać należy, że jest to obszar o korzystnym na tle całego kraju statusie ekonomicznym ludności, niskim poziomie bezrobocia, cechujący się dużą liczbą podmiotów gospodarczych i rosnącą liczbą ludności. Zatem koncentracja geograficzna nie wpływa w sposób negatywny na ryzyko w portfelu kredytowym. Biorąc zatem pod uwagę położenie geograficzne placówek, żadne znaczące różnice w ryzyku nie zostały zidentyfikowane. Z tego powodu bardziej szczegółowe informacje o ryzyku koncentracji geograficznej uznać należy za nieistotne z punktu widzenia ryzyka i adekwatności kapitałowej.

W przypadku koncentracji branżowej Bank realizuje politykę dywersyfikacji branżowej portfela kredytowego. Wskazać należy, iż z uwagi na skalę i zakres działania brak jest grup jednorodnych, co powoduje, iż wyższy wskaźnik kredytów w danej branży może być istotnie zdeterminowany przez sytuację 1 dużego podmiotu.

Tabela nr 11 . Ekspozycje kredytowe w podziale na istotne branże [w tys. zł]

KLASA (135 BRANŻ) (w tym 2 niesklasyfikowane)	zaangaż. pozabil.	zaangaż. hilans.	zaangaż. Łącznie	rezerwy	przeterm. ogółem	przeterm. pow. 1M	wsk. przeterm. pow. 1M	Udział branży w zaangaż. ogółem
A. Branże powyżej 10% kapitału uznanego (pow. 5 mln 160 tys. zł.)	22 321	185 041	207 362	8 994	16 209	9 845	5,3%	49,1%
1 Kierowanie podst. rodzajami dział. publicz.	7 126	31 080	38 206	0	0	0	-	9,1%
2 Roboty budowl. związane ze wznoszeniem budynków mieszk. i niemieszkalnych	5 245	22 726	27 971	808				6,6%
3 Wynajem i zarządzanie nieruchom. własnymi lub dzierżawionymi	4 638	26 619	31 257	116	0	0	-	7,4%
4 Kupno i sprzedaż nieruchom. na własny rach.	1 358	19 753	21 111	0	0	0	-	5,0%
Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw	585	10 650	11 235	489	1 500			2,66%
5 Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1 089	9 780	10 869	-	-	-	-	2,6%
6 Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	0	9 750	9 750	1 932	1 348	1 348	13,8%	2,3%
7 Działalność obiektów sportowych	50	8 061	8 111	30	0	0	-	1,9%
8 Sprzedaż hurtowa i detaliczna pozostałych pojazdów samochodowych z wyłączeniem motocykli	67	7 745	7 812	0	2 933	0	-	1,9%
9 Restauracje i pozostałe placówki gastronomiczne	26	7 782	7 809	1 173	5 487	52577	67,5%	1,9%
10 Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	30	7 515	7 544	0	0	0	-	1,8%
11 Działalność obiektów służących poprawie kondycji fizycznej	0	7 540	7 540	3 169	3 240	3 240	43,0%	1,8%
12 Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	2 095	4 185	6 280	84	500	0	-	1,5%
13 Wytwarzanie energii elektrycznej	0	6 054	6 054	1	0	0	-	1,4%
14 Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	12	5 800	5 812	0	1 200	0	-	1,4%
B. Branże poniżej 10% kapitału uznanego	14 846	98 565	113 411	2 720	5 036	2 248	2,3%	26,9%

C. Pozycje niesklasyfikowane (osoby prywatne)	6 682	94 885	101 567	2 031	5 532	2 389	2,5%	24,1%
OGÓŁEM	43 849	378 491	422 339	13 745	26 776	14 482	3,8%	100,0%

Kredyty udzielone dla klientów sektora niefinansowego i budżetowego wg wartości nominalnej w podziale na terminy zapadalności przedstawiają się następująco:

Tabela nr 12. Kredyty wg terminów zapadalności na 31.12.2016 [w tys. zł]

Lp.	Okres zapadalności	Kredyty wg wartości nominalnej
1.	Do 1 miesiąca	10 177
2.	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	13 363
3.	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	61 974
4.	Powyżej 1 roku do 5 lat	134 951
5.	Powyżej 5 lat	150 358
6.	Bez określonego terminu	7 668
7.	Razem	378 491

Wg stanu na 31.12.2016 r. zobowiązania pozabilansowe udzielone wyniosły 48 849 tys. zł. W pozycji tej 60,1% stanowiły zobowiązania udzielone podmiotom gospodarczym oraz rolnikom, 13,7% osobom prywatnym. Pozostała część to zobowiązania udzielone jednostkom samorządowym. W kwocie ogólnej zobowiązań pozabilansowych udzielonych 0,9% stanowią należności zakwalifikowane do grupy zagrożone. Pozycje zakwalifikowane jako zagrożone w całości dotyczą grupy podmiotów gospodarczych oraz rolników.

Tabela nr 13. Struktura zobowiązań pozabilansowych na 31.12.2016 [w tys. zł]

Lp.	Treść	Ekspozycje ogółem normalne i pod obserwacją	Zagrożone
A.	Pozycje pozabilansowe udzielone	48 429	420
1.	Sektor finansowy	0	0
2.	Osoby prywatne	6 682	0
3.	Podmioty gospodarcze, rolnicy	29 348	420
4.	Pozostałe podmioty niefinansowe	250	0
5.	Sektor budżetowy	12 149	0
B.	Pozycje pozabilansowe otrzymane	13 806	0
1.	Sektor finansowy	13 806	0

Wartość ekspozycji, w której odnotowano jakiegokolwiek opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek w stosunku do warunków określonych w umowie dotyczyła ekspozycji wobec sektora niefinansowego. Wartość ta wyniosła 28 251 tys. zł. Z powyższej kwoty 11 584 tys. zł. dotyczy ekspozycji, w których opóźnienie w spłacie nie przekracza 30 dni.

Tabela nr 14. Ekspozycje przeterminowane w podziale na grupy na 31.12.2016 [w tys. zł]

	Treść	Ekspozycje bilansowe przeterminowane (wg wartości brutto)			
		do 30 dni	30-90 dni	90-180 dni	pow.180 dni
A.	Sektor niefinansowy	11 584	3 354	4 094	9 219
1.	Kredyty operacyjne	8 928	182	0	1 267
2.	Kredyty na cele konsumpcyjne	602	24	14	293
3.	Kredyty inwestycyjne	0	232	0	2 507
4.	Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	884	1 600	0	1 147
5.	Kredyty na nieruchomości pozostałe	0	1 149	4 080	3 894
6.	Kredyt w rachunku karty kredytowej	0	0	0	
7.	Kredyty pozostałe	1 170	167	0	111

Bank na koniec roku obrachunkowego 2016 utworzył na należności bilansowe rezerwy w kwocie 13 745 tys. zł, było to o 3 394 tys. zł. więcej niż wynosił stan na początek roku. Wartość bilansowa brutto należności

zagrożonych na koniec 2016 r. wyniosła 44 206 tys. zł. Wskaźnik pokrycia należności zagrożonych rezerwami wyniósł na 31.12.2016 r. 31,09%.

Tabela nr 15. Kwoty ekspozycji i poziom rezerw wg typu kontrahenta na 31.12.2016 [w tys. zł]

Lp.	Treść	01.01.2016		31.12.2016	
		Kwota Ekspozycji brutto	Poziom rezerw	Kwota Ekspozycji brutto	Poziom rezerw
A.	Pozycje bilansowe	361 876	10 351	377 130	13 745
1.	Osoby prywatne	81 120	1 862	94 425	2 031
	Normalne	74 972	-	88 777	-
	Pod obserwacją	1 904	-	1 666	-
	Poniżej standardu	2 268	444	805	160
	Wątpliwe	123	61	1 576	741
	Stracone	1 853	1 357	1 601	1 130
2.	Podmioty gospodarcze, rolnicy	235 632	8 483	248 925	11 685
	Normalne	172 581	-	171 127	-
	Pod obserwacją	32 305	-	37 719	-
	Poniżej standardu	9 191	405	18 698	2 752
	Wątpliwe	12 495	1 685	13 629	2 318
	Stracone	9 060	6 393	7 752	6 615
3.	Pozostałe podmioty niefinansowe	2 523	6	2 039	29
	Normalne	2 136	-	1 763	-
	Pod obserwacją	375	-	132	-
	Poniżej standardu	-	-	144	29
	Wątpliwe	12	6	-	-
	Stracone	-	-	-	-
4.	Sektor budżetowy	42 601	-	31 741	-

* Rezerwy zaprezentowano po pomniejszeniu o rezerwę na ryzyko ogólne

W 2016 roku zwiększenia z tytułu dotworzenia rezerw wyniosły 6 024 tys. zł., przy jednoczesnym zmniejszeniu rezerw o 2 616 tys. zł. W 2016 roku dokonano odpisów należności nieściągalnych w kwocie 14 tys. zł. w ciężar utworzonych rezerw.

Tabela nr 16. Uzgodnienie stanu rezerw na należności bilansowe na 31.12.2016 [w tys. zł]

Lp.	Treść	Kwota
1.	Stan rezerw celowych na 01.01.2016	10 351
2.	Zwiększenia w okresie 01.01.2016-31.12.2016 na należności:	6 024
	- normalne	-
	- pod obserwacją	-
	- poniżej standardu	3 583
	- wątpliwe	925
	- stracone	1 516
3.	Zmniejszenia w okresie 01.01.2016-31.12.2016 na należności:	2 616
	- normalne	-
	- pod obserwacją	267
	- poniżej standardu	629
	- wątpliwe	365
	- stracone	1 355
4.	Zdjęte z ewidencji (wykorzystane)	14
5.	Stan rezerw celowych na 31.12.2016	13 745

Wynik z tytułu tworzenia rezerw na należności bilansowe wg typów kontrahentów przedstawia się następująco:

Tabela nr 17. Wynik na rezerwach w podziale na typy kontrahentów na 31.12.2016 [w tys. zł]

Lp.	Treść	Wynik z rezerw
-----	-------	----------------

A.	Rezerwy celowe na kredyty (wynik w 2016)	3 408
1.	Spółki państwowe i prywatne	2 693
2.	Przedsiębiorcy indywidualni	519
3.	Osoby prywatne	183
4.	Rolnicy	-10
5.	Inne podmioty niefinansowe	23
B.	Rezerwa na ryzyko ogólne (wynik w 2016)	-200

Utworzone rezerwy na zobowiązania pozabilansowe wg stanu na 31.12.2016 r. wyniosły 30 tys. zł. Wartość ekspozycji oraz poziom rezerw na zobowiązania pozabilansowe przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 18. Ekspozycje pozabilansowe i poziom rezerw celowych na 31.12.2016 [w tys. zł]

Lp.	Treść	01.01.2016		31.12.2016	
		Kwota ekspozycji	Poziom rezerw	Kwota Ekspozycji	Poziom rezerw
A.	Pozycje pozabilansowe	54 378	25	48 849	30
1.	Sektor niefinansowy	29 618	25	36 700	30
	<i>Normalne</i>	28 971	0	34 799	0
	<i>Pod obserwacją</i>	419	0	1 481	0
	<i>Poniżej standardu</i>	0	0	25	5
	<i>Wątpliwe</i>	228	25	395	25
	<i>Stracone</i>	0	0	0	0
2.	Sektor budżetowy	24 760	0	12 149	0

Stan początkowy rezerw na zobowiązania pozabilansowe wynosił 25 tys. zł. W minionym roku obrachunkowym utworzono w ciężar kosztów rezerwy na te zobowiązania w kwocie 28 tys. zł. oraz rozwiązano rezerwy na kwotę 23 tys. zł. Stan końcowy rezerw na zobowiązania pozabilansowe wyniósł 30 tys. zł.

Tabela nr 19. Uzgodnienie stanu rezerw na należności pozabilansowe na 31.12.2016 [w tys. zł]

Lp.	Treść	Kwota
1.	Stan rezerw celowych na należności pozabilansowe 01.01.2016	25
2.	Zwiększenia w okresie 01.01.2016-31.12.2016 na należności:	28
3.	Zmniejszenia w okresie 01.01.2016-31.12.2016 na należności:	23
4.	Stan rezerw celowych na należności pozabilansowe na 31.12.2016	30

W 2016 r. w rachunku zysków i strat ujęto bezpośrednio kwotę 21 tys. zł. z tytułu odzyskania wcześniej spisanych w ciężar rezerw celowych należności kapitałowych.

W 2016 r. w związku ze stwierdzoną utratą wartości, Bank utworzył odpis na certyfikaty inwestycyjne w ciężar kosztów w kwocie 521 tys. zł. Wartość certyfikatów po korekcie o odpis z tytułu utraty wartości wyniosła na 1 074 tys. zł.

X. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ – Art. 443 Rozporządzenia

Dla celów niniejszych ujawnień aktywa uznaje się za obciążone, jeżeli są one przedmiotem zastawu lub jakiegokolwiek umowy mającej na celu ochronę, zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej danej transakcji, z której zakresu nie mogą zostać swobodnie wycofane.

Na dzień 31.12.2016 roku wszystkie aktywa Banku były wolne od obciążeń.

Tabela nr 20. Aktywa obciążone i wolne od obciążeń na dzień 31.12.2016 roku [w tys. zł]

	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych	Wartość godziwa aktywów nieobciążonych
Aktywa razem			733 266	
Kredyty na żądanie			5 623	
Instrumenty udziałowe			6 627	

Dłużne papiery wartościowe			206 480	
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie			476 002	
Inne aktywa			38 534	

XI. KORZYSTANIE Z ECAI – Art. 444 Rozporządzenia

Bank przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych zgodnie z Artykułem 138 rozporządzenia nie stosuje takich ocen jakości kredytowej i odwołuje wyznaczenie ECAI, za wyjątkiem stopnia oceny jakości kredytowej, który przypisuje się ekspozycjom wobec rządu centralnego i pośrednio dla celów wyznaczenia wagi ryzyka dla ekspozycji wobec instytucji nie posiadających ratingu. Przyjęto w tym zakresie jako wyznaczoną ECAI: Fitch Ratings. Takie podejście uzasadnia, iż Bank nie współpracuje z podmiotami mogącymi wykazać się ratingami.

XII. EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE – Art. 445 Rozporządzenia

W działalności Banku w ramach ryzyka rynkowego Bank wyznacza wymóg tylko na ryzyko walutowe w portfelu bankowym metodą podstawową. Ryzyko rozliczenia i ryzyko cen towarów w 2016 roku nie występowały. Dla ryzyka stopy procentowej nie wylicza się wymogu kapitałowego, ponieważ zgodnie z zapisami rozporządzenia działalność handlowa Banku jest nieznacząca. Wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe obliczany jest zgodnie z art. 351 Rozporządzenia.

Na dzień 31.12.2016r. ustalony limit wewnętrzny na pozycję całkowitą wynosił 0,50% funduszy własnych, co oznacza, iż w przypadku nie przekraczania limitu działalność nie będzie generować zgodnie z ww. artykułem Rozporządzenia CRR wymogu na ten rodzaj ryzyka.

XIII. EKSPOZYCJA NA RYZYKO OPERACYJNE – Art. 446 Rozporządzenia

Bank stosuje metodę podstawowego wskaźnika przy ocenie wymogów w zakresie funduszy własnych. Nie stosuje i nie planuje stosować innych metod, w tym zaawansowanych.

XIV. PAPIERY KAPITAŁOWE NIEUWZGLĘDNIONE W PORTELU BANKOWYM – Art. 447 Rozporządzenia

Bank angażował się kapitałowo w inne podmioty wyłącznie mając na uwadze względy strategiczne i osiągnięcie długoterminowych korzyści ze współpracy. Zaangażowanie kapitałowe głównie wynika z funkcjonowania w Zrzeszeniu BPS. Bank nie posiadał ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe.

Na dzień 31.12.2016 Bank posiadał następujące zaangażowanie kapitałowe:

- a) Akcje w Banku Zrzeszającym Bank BPS S.A – działalność bankowa
- b) Akcje spółki IT Card S.A. – działalność związana z doradztwem w zakresie informatyki (realizująca dla Banku i w Zrzeszeniu BPS usługi związane z wydawaniem i obsługą kart)
- c) Udziały w Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w Wieliczce – działalność produkcyjno - handlowa
- d) Udziały w Gminnej Spółdzielni Niepołomice – działalność produkcyjno - handlowa
- e) Udziały w Spółdzielni Mieszkaniowej im. Witolda Kasperskiego w Krakowie – działalność usługowa
- f) Udziały w spółce PartNet sp. z o.o. – działalność pozostała, jest to spółka banków spółdzielczych posiadająca udziały u dostawcy systemu informatycznego SoftNet sp. z o.o.
- g) Udziały w Spółdzielni Mieszkaniowej „Grodzka” w Krakowie – działalność usługowa
- h) Udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS – zarządzanie systemem ochrony banków

Tabela nr 21. Posiadane akcje i udziały 31.12.2016 roku [w tys. zł]

Lp.	Treść	Kwota ekspozycji posiadanych ze względu na przyjętą strategię (wartość bilansowa)	% kapitału jednostki	Liczba głosów na WZ
1.	Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.	4 154,82	1,04%	3 094 621
2.	IT CARD Centrum Technologii Płatniczych	1 153,75	1,0887%	422 619
3.	SRH w Wieliczce	19,20	22,71%	1
4.	Gminna Spółdzielnia w Niepołomicach	1,00	0,54%	1
5.	Spółdzielnia Mieszkaniowa im. Kasperskiego w Krakowie	0,25	0,24%	1
6.	PartNet Sp. z o.o.	196,85	2,61%	3 937
7.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Grodzka” w Krakowie	6,86	0,60%	1

8.	Udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS	20,00	0,27	10
----	--	-------	------	----

Posiadane na dzień 31.12.2016 zaangażowania kapitałowe Bank wyceniał wg ceny nabycia. Bank nie stosował na przestrzeni minionego roku obrachunkowego zmiany sposobu wyceny tych aktywów. Bank nie dokonywał również odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych o charakterze udziałowym. Nie dokonywano przeszacowania wartości posiadanych zaangażowań kapitałowych. W Banku nie występowały aktywa lub zobowiązania finansowe, które należałoby nie później niż na dzień bilansowy wycenić według wartości godziwej wiarygodnie ustalonej. W kapitale własnym nie ujmowano żadnych zmian wynikających z dokonanej wyceny zaangażowań kapitałowych w innych jednostkach.

W przypadku zaangażowań kapitałowych (akcje) papiery te są papierami niedopuszczonymi do obrotu na rynku regulowanym kapitałowych papierów wartościowych.

XV. EKSPozyCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCIOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM – Art. 448 Rozporządzenia

Ryzyko stopy procentowej w Banku dotyczy ryzyka w księdze bankowej. Bank w 2016 roku nie przeprowadzał operacji w portfelu handlowym. W związku z charakterem podstawowej działalności Banku skoncentrowanej na obsłudze klientów detalicznych oraz założeniami polityki Banku określającymi marżę odsetkową jako podstawowe źródła przychodów, ryzyko wynikało z oferowanych produktów. Polityka Banku nie zakłada dążenia do przyjmowania na siebie większego ryzyka stopy procentowej oraz otwierania w tym celu pozycji. Nie oznacza to jednak, że ryzyko stopy procentowej, co do zasady w Banku jest niewielkie. Na zwiększony poziom ryzyka stopy procentowej ma wpływ struktura bilansu, która jest zdeterminowana oferowanymi produktami w taki sposób, że może to wpływać na powstawanie znaczącego niedopasowania terminów przeszacowania czy stawek bazowych.

Bank mierzy poziom ryzyka stopy procentowej dla wszystkich walut łącznie, z uwagi na niewielki udział pozycji odsetkowych w walutach w sumie bilansowej. Udział pozycji odsetkowych w walutach obcych na koniec 2016 roku zarówno po stronie aktywów jak i pasywów kształtował się na poziomie ok. 1% sumy bilansowej. Depozyty o nieokreślonym terminie wymagalności (depozyty bieżące) ujmowane są w analizie wg wartości nominalnej. Bank zakłada rolownie tych środków i utrzymanie stosowanej polityki lokacyjnej. Jako pozycje o oprocentowaniu zależnym od Banku ujmowane są w przedziale przeszacowania 1-30 dni. Na potrzeby pomiaru ryzyka stopy procentowej przyjmuje się założenie, że wcześniejsze spłaty kredytów zostaną zastąpione poprzez nowo udzielane kredyty. Dodatkowo Bank przeprowadza analizę wskaźnikową przedpłat kredytów, która pokazuje niskie ryzyko związane z wykorzystywaniem opcji wcześniejszej spłaty przez klientów Banku.

W zestawieniu luki przeszacowania przedstawionej poniżej zgodnie z przyjętą metodologią wyeliminowano pozycje o oprocentowaniu <1% (jako pozycje nie wrażliwe lub o znikomej wrażliwości na spadki stóp procentowych). Luka niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami na dzień 31.12.2016 r. prezentuje się następująco:

Tabela nr 22. Luka terminów przeszacowania [w tys. zł]

wyszczególnienie	Razem	01 sty 17	16 sty 17	02 mar 17	17 maj 17	01 paź 17	31 gru 18	31 gru 20
		1D	2D - 30D	1M - 3M	3M - 6M	6M - 12M	1R - 3L	pow. 3L
Aktywa	658 047	351 643	262 975	28 577	9 484	3 967	1 175	226
Pasywa	448 867	24 406	37 407	339 832	34 478	12 612	132	0
Luka	209 180	327 237	225 568	-311 255	-24 994	-8 645	1 043	226
Luka narastająco		327 237	552 805	241 550	216 556	207 911	208 954	209 180

Na podstawie luki stwierdzić można, iż Bank w niewielkim stopniu angażował się w produkty czy instrumenty, których termin przeszacowania przekraczał 6M.

Wg danych na 31.12.2016 r. oszacowany wg przyjętej wewnętrznie metodologii poziom zmiany wyniku odsetkowego w sytuacji szokowych spadków lub wzrostów stóp procentowych przy zmianie stóp procentowych (o 200 pb. i 100 pb.) przedstawia się następująco:

Tabela nr 23. Oszacowana zmiana wyniku odsetkowego przy zmianie stóp procentowych [w tys. zł]

	Treść	200 pb.	100 pb
1.	Oszacowana zmiana wyniku odsetkowego przy wzroście stóp	3 068 tys. zł	1 077 tys. zł
2.	Oszacowana zmiana wyniku odsetkowego przy spadku stóp	- 3 262 tys. zł	- 2 071 tys. zł

Profil ryzyka przeszacowania dla spadku stóp procentowych determinowały w istotny sposób pozycje pasywów, których oprocentowanie jest równe lub bliskie stopy zero. Przy założeniu nieujemnych stóp procentowych uniemożliwia to obniżanie się kosztu depozytów w ślad za zmianami stóp NBP czy stawkami rynkowymi. Kwota tych depozytów to około 200 mln zł.

Bank dążył do ograniczenia wrażliwości na spadki stóp procentowych poprzez stosowanie w części umów kredytowych z klientami zapisów o minimalnej stopie procentowej. Minimalne stopy procentowe wpływają na profil ryzyka ograniczając wrażliwość na dalsze istotne spadki stawek WIBOR. Stosowanie minimalnych stóp procentowych generować może potencjalne ryzyka wcześniejszej spłaty/renegocjacji warunków umów czy też ryzyko zastępowania spłacanych kredytów kredytami o niższym oprocentowaniu. Bank w ramach modelu szacowania strat uwzględnia założenie nieujemnych stóp procentowych jak również ryzyko częściowej renegocjacji warunków umów kredytowych, o których mowa powyżej.

Bank w ramach ryzyka stopy procentowej narażony jest również na ryzyko bazowe (czyli nierównomiernej zmiany stóp w poszczególnych segmentach i rynkach – tzw. stawki bazowe). Wynika to, że struktury aktywów i pasywów. W aktywach oprocentowanych dominują pozycje o oprocentowaniu zależnym od stawek rynku międzybankowego. W pasywach dominują pozycje o oprocentowaniu zależnym od decyzji Banku. Luka nieodpasowania wg podstawowych grup stawek referencyjnych przedstawia się następująco.

Tabela nr 24. Luka wg stawek referencyjnych [w tys. zł]

Oprocentowane wg stóp referencyjnych	31.12.2015		31.12.2016	
	Stan	Struktura	Stan	Struktura
AKTYWA				
Redyskonto weksli NBP	38 434	6,5%	17 775	2,6%
Stawka WIBOR	525 771	89,6%	655 447	94,9%
Stopa Banku	22 870	3,9%	17 600	2,5%
RAZEM AKTYWA	587 075	100%	690 822	100%
PASYWA				
Redyskonto weksli NBP	6 002	1,1%	6 000	0,9%
Stawka WIBID	35 869	6,2%	52 242	7,8%
Stopa Banku	532 654	92,7%	610 334	91,3%
RAZEM PASYWA	574 525	100%	668 576	100%

Bank na podstawie luki ryzyka bazowego oszacował, iż w przypadku jeżeli wystąpiłaby nierównomierna zmiana stóp procentowych w wysokości 35pb. poniósłby stratę z tego tytułu w kwocie 1 606 tys. zł, co stanowi 3,1% funduszy własnych.

Bank oblicza zmianę wartości ekonomicznej Banku w okresie 12 miesięcy na skutek zmiany stóp procentowych o 200 punktów bazowych. Wartość ekonomiczna stanowi pomiar ryzyka w perspektywie długoterminowej. Zmiana wartości ekonomicznej Banku (BPV) jest obliczana według metody duration i ma charakter uproszczony oparty na średnim czasie trwania luki.

XVI. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE – Art. 449 Rozporządzenia

Nie dotyczy

XVII. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRADZANIA – Art. 450 Rozporządzenia

Obok ogólnego systemu wynagradzania (regulamin wynagradzania) w Banku funkcjonuje system i struktura wynagrodzenia pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Z uwagi na skalę i rodzaj działalności (zgodnie z zasadą proporcjonalności) dla celów polityki wynagrodzeń za pracowników, o których mowa w zdaniu powyżej uznano Członków Zarządu Banku.

Całkowite wynagrodzenie Członków Zarządu jest podzielone na składniki stałe i zmienne. Zasady wynagradzania Członków Zarządu określone zostały w Regulaminie wynagradzania Zarządu Banku, przyjętym przez Radę Nadzorczą oraz w Polityce zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących kierownicze stanowiska, której treść została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą.

Bank nie był zobowiązany do powoływania komitetu ds. wynagrodzeń, Rada Nadzorcza nie powoływała takiego komitetu. Bank nie korzystał z usług konsultanta zewnętrznego przy ustalaniu polityki wynagradzania.

Wysokość stałych i zmiennych składników jest odpowiednio zrównoważona, tak aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżenie lub nie przyznawanie w ogóle zmiennych składników wynagrodzenia. Premie uznaniowe, jako zmienne składniki wynagrodzeń nie mogą przekraczać 100% kwoty wynagrodzenia zasadniczego indywidualnie. Jako okres rozliczeniowy przyjmuje się rok kalendarzowy.

Zmienna część wynagrodzenia uzależniona jest od osiągniętych wyników. Zgodnie z przyjętą Polityką zmiennych składników wynagrodzeń przy ocenie indywidualnej efektów pracy bierze się pod uwagę kryteria finansowe i niefinansowe. Elementy jakie podlegają ocenie przy ustalaniu zmiennych składników wynagrodzeń to:

- a) Poziom współczynników kapitałowych w odniesieniu do wymaganych poziomów przepisami prawa.
- b) Realizacja wewnętrznych celów kapitałowych.
- c) Poziom buforów płynnościowych.
- d) Stopień realizacji planów finansowych i strategii działania.
- e) Poziom wyniku finansowego i stopy zwrotu z kapitałów własnych.
- f) Przestrzeganie postanowień określonych w dokumentach zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą w zakresie apetytu na ryzyko, w tym jakość portfela kredytowego.

Ocena wyników dla celów zmiennych składników wynagrodzeń zgodnie z założeniami opiera się na ocenie efektywności z dłuższego okresu czasu i nie ma na celu premiowania wyłącznie bieżących wyników finansowych, a uwzględnienie bezpieczeństwa, stabilności działalności w okresach przyszłych. W regulacjach dotyczących wynagradzania Zarządu określono przypadki, w których następuje istotne zmniejszanie wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń czy też następuje brak lub cofnięcie zmiennych składników wynagrodzeń.

Przez zmienne składniki wynagrodzeń rozumie się przyznane nagrody i premie oraz indywidualne uznaniowe świadczenia emerytalne, których wypłata uzależniona jest od oceny pracy oraz wyników działalności. Zmiennych składników wynagrodzeń nie stanowią świadczenia emerytalne przyznane w ramach powszechnego systemu emerytalnego Banku (odprawy emerytalne) oraz wynikające z regulaminów odprawy i nagrody jubileuszowe, z uwagi, iż nie mają one cechy uznaniowości i stanowią część standardowych pakietów dotyczących zatrudnienia.

Tabela nr 25. Informacje o sumie wypłaconych w 2016 roku wynagrodzeń osobom mającym istotny wpływ na profil ryzyka – Członkowie Zarządu (brutto)

Pracownicy, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku	Liczba osób	Stale składniki wynagrodzeń (tys. zł.)	Zmienne składniki wynagrodzeń (tys. zł.)
Zgodnie z przyjętą Polityką zmiennych składników wynagrodzeń - Członkowie Zarządu)	3	555	487,3

Z uwagi na zasadę proporcjonalności oraz wysokość wypłacanych zmiennych składników w 2016 r. nie podejmowano decyzji o ich odraczeniu w czasie. Bank nie wyodrębnia linii biznesowych stosowanych w procesie zarządzania, tym samym alokacji wynagrodzeń. Wynagrodzenie zmienne miało wyłącznie formę pieniężną. Płatności związane z przyjęciem/rozwiązaniem umowy w 2016 roku nie wystąpiły.

Rada Nadzorcza sprawowała nadzór nad wynagrodzeniami ww. osób ustalając wysokość stałych i zmiennych składników. W 2016 roku Rada Nadzorcza odbyła 7 posiedzeń.

XVIII. DZWIGNIA FINANSOWA – Art. 451 Rozporządzenia

Wskaźnik dźwigni oblicza się jako miarę kapitału Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku i wyraża jako wartość procentową. Miara ekspozycji całkowitej jest sumą wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału.

Bank przy obliczeniu wskaźnika dźwigni nie stosuje odstępstw określonych w art. 499 ust. 2 i 3 Rozporządzenia 575/2013. Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier 1, jak i według definicji przejściowej kapitału Tier 1. Wskaźnik dźwigni kalkulowany wg zasad stosowanych na 31.12.2016 r. przedstawiono w tabeli 26.

Tabela nr 26 Wartość wskaźnika dźwigni finansowej w 2015 i 2016 roku

Wskaźnik dźwigni	31.12.2015r.	31.12.2016
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I,	6,86%	6,30

Wskaźnik dźwigni – wykorzystując przejściową definicję Kapitału Tier I,	6,97%	6,39
---	-------	------

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank ujawnia dane wg poniższych tabel:

Tabela nr 27 Wskaźnik dźwigni – formularz do celów ujawniania informacji

Dzień odniesienia:	31.12.2016
Nazwa podmiotu:	Małopolski Bank Spółdzielczy
Poziom stosowania:	Indywidualny

Tabela nr 28 Tabela LRSum: Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2016 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	733 266
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	23 312
7	Inne korekty	- 1 993
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	754 585

Inne korekty obejmują odsetki zastrzeżone oraz wartości niematerialne i prawne, które korygują miarę ekspozycji całkowitej.

Tabela nr 29 Tabela LRCom: Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2016 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych	
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)			
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	731 438	
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-166	
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	731 272	
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych			
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych			
Inne ekspozycje pozabilansowe			
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	48 849	
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-25 537	
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)	23 312	
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)			
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		"w pełni wdrożone"	"przejściowa"
20	Kapitał Tier I	47 506	48 197
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a i EU-19b)	754 585	754 585

Wskaźnik dźwigni			
22	Wskaźnik dźwigni	6,30	6,39
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych			
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	wg w pełni wdrożonej definicji kapitału Tier 1	wg przejściowej definicji kapitału Tier 1
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	-	-

Tabela nr 30 Tabela LRSpl: Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) na dzień 31.12.2016 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	731 272
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	731 272
EU-4	Obligacje zabezpieczone	
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	194 384
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których <u>nie</u> traktuje się jak państwa	43 286
EU-7	Instytucje	122 528
EU-8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	205 222
EU-9	Ekspozycje detaliczne	71 533
EU-10	Przedsiębiorstwa	43 217
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	4 031
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	47 071

Tabela nr 31 Tabela LRQua: Informacje jakościowe

Lp.	Wyszczególnienie	Opis
1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej Bank monitoruje wskaźnik dźwigni finansowej i utrzymuje go na poziomie powyżej założonego limitu wewnętrznego. Poziom wskaźnika dźwigni jest raportowany w ramach raportów adekwatności kapitałowej dla Zarządu Banku. W przypadku zidentyfikowania zagrożenia dla Banku wynikającego z nadmiernej dźwigni finansowej, mogą zostać podjęte decyzje o ograniczeniu poziomu dźwigni finansowej.
2	Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Ujawniony wskaźnik na koniec 2016 roku był niższy w porównaniu do stanu na 31.12.2015 r. (zob. tab. 26). Wynikało to z relatywnie większego wzrostu miary ekspozycji całkowitej niż funduszy własnych, składających się na wskaźnik dźwigni.

Informacja o celach i strategiach w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Małopolskim Banku Spółdzielczym

1. Ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji zaangażowań

1.1. Strategia i cele zarządzania ryzykiem kredytowym i koncentracji

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Na poziom ryzyka kredytowego mają wpływ następujące grupy czynników:

- 1) Wewnętrzne tkwiące w samym Banku - dotyczą polityki prowadzonej przez Bank w stosunku do jego aktywów i pasywów,
- 2) Zewnętrzne w stosunku do Banku - związane są w dużym stopniu z sytuacją makroekonomiczną oraz prowadzoną przez państwo polityką prawno-ekonomiczną.

Ponoszone ryzyko kredytowe jest wynikiem ryzyka pojedynczej/indywidualnej transakcji kredytowej oraz ryzyka koncentracji (portfela aktywów). Ryzyko indywidualnej transakcji kredytowej zależy od możliwej straty (wysokość kredytu) i prawdopodobieństwa jej wystąpienia. Ryzyko koncentracji to mogące istotnie wpłynąć na stabilność i bezpieczeństwo działania Banku ryzyko niewykonania zobowiązania poprzez pojedynczy podmiot, podmioty powiązane oraz przez grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników.

Mając na uwadze przyjętą definicję w ramach systemu zarządzania ryzykiem kredytowym Bank wyodrębnia m.in.:

- 1) Ryzyko kredytowe związane z daną transakcją kredytową.
- 2) Ryzyko koncentracji zaangażowań w portfelu kredytowym oraz istotnych grup w portfelu kredytowym tj.
 - Ryzykiem kredytowym ekspozycji detalicznych.
 - Ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie i na finansowanie nieruchomości.
- 3) Ryzyko kredytowe na rynku hurtowym (zaangażowania kapitałowe, lokowanie nadwyżek środków, zaangażowanie w papiery dłużne).

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności kredytowej poprzez zapewnienie właściwej jakości oceny ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta oraz całego portfela kredytowego Banku. Realizacja celu odbywa się poprzez następujące działania:

- 1) Realizację funkcji monitoringu celem identyfikacji zagrożeń dla jakości portfela kredytowego i podejmowania działań naprawczych mających na celu poprawę sytuacji klienta i ograniczenie powstawania zaległości kredytowych.
- 2) W ramach prowadzonego monitoringu analizowanie przyczyn pogarszania się sytuacji kredytobiorców oraz formułowanie propozycji dalszych działań.
- 3) Działania restrukturyzacyjne w stosunku do klientów, dla których zidentyfikowano problemy w terminowej obsłudze kredytów celem naprawy sytuacji i odzysku należności bez wszczynania działań egzekucyjnych.
- 4) Działania windykacyjne z przyjętych zabezpieczeń.
- 5) Działania w sferze organizacji działalności kredytowej i rozdzielania funkcji podejmowania ryzyka od jego kontroli i akceptacji.
- 6) Działania szkoleniowe dla pracowników pionów kredytowych celem dalszego podnoszenia kompetencji w przedmiocie ryzyka kredytowego.
- 7) Skoncentrowanie aktywności oddziałów na realizacji funkcji sprzedażowych przy odpowiedniej weryfikacji i monitoringu ryzyka ze strony Centrali, celem angażowania się w nowe ekspozycje, które nie będą generować nadmiernego ryzyka kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym realizowane jest poprzez system pisemnych przepisów wewnętrznych obejmujących swoim zakresem proces kredytowy od momentu pozyskania klienta do całkowitego

rozliczenia transakcji kredytowej. Zgodnie z przyjętą Strategią działania i Polityką kredytową Bank swoją działalność kredytową koncentruje głównie na:

- 1) Kredytowaniu osób prywatnych w zakresie potrzeb konsumpcyjnych oraz mieszkaniowych.
- 2) Kredytowaniu sektora małych i średnich przedsiębiorstw: w zakresie potrzeb związanych z działalnością operacyjną, w zakresie potrzeb związanych z działalnością inwestycyjną (w tym finansowanie nieruchomości do działalności gospodarczej).
- 3) Kredytowaniu jednostek samorządu terytorialnego.

Polityka Banku dopuszcza w uzasadnionych przypadkach stosowanie odstępstw w działalności kredytowej z zachowaniem odpowiedniego poziomu decyzyjnego i oceny wpływu na poziom ryzyka.

1.2. Identyfikacja ryzyka kredytowego i koncentracji

Bank zarządza ryzykiem indywidualnej transakcji kredytowej przez:

- 1) Stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej, dostosowanej do profilu ryzyka kredytobiorcy (os. fizyczne, rolnicy, podmioty gospodarcze).
- 2) Ocenę wiarygodności kredytowej.
- 3) Stosowanie zabezpieczeń udzielonych kredytów.
- 4) Monitoring kredytowy ekspozycji wg przyjętych zasad i terminów.
- 5) Przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych.
- 6) Windykacje i nadzór nad kredytami zagrożonymi.
- 7) Kontrolę procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z danym kredytobiorcą.

Przy ocenie wiarygodności kredytowej Bank korzysta z dostępu do zewnętrznych baz danych o wiarygodności kredytowej klientów (Biuro Informacji Kredytowej, Bankowy Rejestr).

W zakresie ryzyka nadmiernych koncentracji, działalność kredytowa limitowana jest w oparciu o ograniczenia wynikające z przepisów Ustawy Prawo bankowe, Uchwał KNF oraz wewnętrznych limitów zaangażowania. Zarządzanie ryzykiem koncentracji dotyczy w szczególności:

- 1) Ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec pojedynczych podmiotów lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie.
- 2) Ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów z tej samej branży, sektora gospodarczego.
- 3) Ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec osób wewnętrznych (art. 79 ustawy – Prawo bankowe).
- 4) Ryzyka wynikającego z zaangażowań o tym samym rodzaju zabezpieczenia.
- 5) Ryzyka wynikającego z zaangażowań o tym samym celu kredytowania (np. kredyty detaliczne, mieszkaniowe).
- 6) Ryzyka wynikającego z długości okresu zaangażowanych środków (zaangażowania długoterminowe).

1.3. Polityka stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka kredytowego

Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Funkcjonująca w Banku polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku poprzez ustanawianie zabezpieczeń umożliwiających wysoki stopień odzysku z wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych.

Regulacje wewnętrzne wprowadzają obowiązek spełnienia wymagań w zakresie uznawalności prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowych i koncentrują się na:

- 1) Skutecznym ustanawianiu zabezpieczeń, które w przypadku wystąpienia niewypłacalności klienta umożliwiają sprawne przeprowadzenie procesów windykacyjnych.
- 2) Monitorowaniu wartości zabezpieczeń w całym okresie kredytowania, z odpowiednią częstotliwością zapewniającą aktualną informację w zakresie wartości przyjętych prawnych form zabezpieczenia.
- 3) Zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie.

W Banku stosowane formy zabezpieczenia transakcji kredytowych uzależnione są od poziomu ryzyka, wielkości i rodzaju zaangażowania, przyjętych innych form minimalizacji ryzyka lub jego skutków. Wybór formy zabezpieczenia oraz jego poziom uzależnione są od oceny ryzyka kredytowego związanego z zawieraną transakcją, w szczególności od:

- 1) Rodzaju kredytu, wysokości zaangażowania oraz okresu kredytowania.
- 2) Sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy.
- 3) Statusu prawnego kredytobiorcy.
- 4) Płynności zabezpieczenia oraz realnej możliwości zaspokojenia roszczeń kredytodawcy z przyjętego zabezpieczenia w możliwie krótkim czasie.

- 5) Cech danego zabezpieczenia, wynikającego z przepisów prawa w zakresie sposobu ustanowienia zabezpieczenia, zakresu odpowiedzialności, trybu egzekucji należności, kolejności zaspokojenia roszczeń.
- 6) Stanu i wartości rynkowej przedmiotów zabezpieczenia oraz ich podatności na deprecjację w okresie utrzymywania zabezpieczenia.
- 7) Kosztu ustanowienia zabezpieczenia.

Stosowane najczęściej w praktyce główne rodzaje przyjmowanych przez Bank prawnych zabezpieczeń dla poniżej wymienionych kategorii ekspozycji kredytowych to:

- 1) Ekspozycje wobec osób prywatnych – weksel własny kredytobiorcy, poręczenie osób fizycznych, a dla kredytów na nieruchomości oraz o wyższych wartościach zabezpieczenia hipoteczne.
- 2) Ekspozycje wobec klientów instytucjonalnych – zabezpieczenia na nieruchomościach komercyjnych, mieszkaniowych, przewłaszczenia i zastaw na maszynach i urządzeniach.

1.4. Monitorowanie i pomiar ryzyka kredytowego i koncentracji

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym Bank monitoruje poziom ryzyka kredytowego. Monitoring ma za zadanie zidentyfikowanie i klasyfikację ekspozycji kredytowych zagrożonych, utworzenie odpowiedniego poziomu rezerw oraz podjęcie działań zapobiegawczych w celu wyeliminowania następstw ryzyka kredytowego. Szczegółowe zasady monitorowania portfela należności, określają odpowiednie procedury wewnętrzne przyjęte przez Zarząd.

Bieżącym monitoringiem objęte jest również ryzyko ekspozycji kredytowych oraz jego istotnych podportfeli. Celem zarządzania limitami koncentracji jest:

- 1) Ograniczanie skłonności do nadmiernej ekspozycji ryzyka wobec jednego klienta bądź grupy klientów powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie;
- 2) Zapewnienie odpowiedniej dywersyfikacji podmiotowej ryzyka i alokacji środków finansowych;
- 3) Umożliwienie właściwej dywersyfikacji i segmentacji portfela kredytowego;
- 4) Umożliwienie oceny poziomu ryzyka i prawidłowego zarządzania aktywami.

Polityka zakłada kredytowanie branż, klientów i grup podmiotów reprezentujących różne gałęzie gospodarki. Poprzez dywersyfikację portfela kredytowego zredukowane jest ryzyko wynikające z nadmiernej koncentracji kredytowej, co w konsekwencji powinno spowodować tworzenie bezpiecznej struktury tego portfela.

1.5. Raportowanie ryzyka kredytowego i koncentracji

Ryzyko kredytowe raportowane jest w ramach systemu informacji zarządczej. Raportowaniu w ramach ryzyka kredytowego podlegają m.in. takie elementy jak:

- 1) Informacje dotyczące aktywów w podziale na poszczególne rodzaje/segmenty.
- 2) Informacje o aktywach z utratą wartości (zagrożone).
- 3) Informacje o okresach przeterminowań.
- 4) Informacje o poziomie rezerw na należności z utratą wartości.
- 5) Informacje o poziomie koncentracji.
- 6) Informacje o przestrzeganiu ustalonych limitów w obszarze ryzyka kredytowego.
- 7) Analiza koncentracji portfela kredytowego.
- 8) Analiza portfela kredytów detalicznych.
- 9) Analiza portfela kredytów hipotecznych.
- 10) Analiza portfela kredytów na nieruchomości.

Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczną informację na temat poziomu ryzyka kredytowego na jakie narażony jest Bank oraz zgodności działania Banku z przyjętą polityką działalności w zakresie ryzyka kredytowego.

1.6. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem kredytowym i koncentracji

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym

- 1) Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wielkością podejmowanego przez Bank ryzyka kredytowego. W szczególności do zadań Rady Nadzorczej należy zatwierdzanie generalnych zasad polityki finansowej Banku w zakresie wielkości ryzyka kredytowego, możliwego do zaakceptowania ze względu na bezpieczeństwo funkcjonowania oraz sprawowanie nadzoru nad realizacją przyjętych przez Bank założeń w zakresie ryzyka kredytowego.

- 2) Zarząd Banku odpowiada za zorganizowanie właściwego i skutecznego procesu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz nadzór nad tym procesem. Zarząd odpowiada za realizację celów w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, za prowadzenie działalności Banku zgodnie z zasadami określonymi w Polityce kredytowej. Do zadań Zarządu Banku należy w szczególności zatwierdzenie limitów określających górną granicę akceptowalnego poziomu ryzyka kredytowego, ocena raportów z analizy ryzyka kredytowego i podejmowanie na jej podstawie decyzji operacyjnych, doskonalenie procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w celu dostosowania do rozmiarów i rodzaju prowadzonej działalności. Zarząd Banku podejmuje również decyzje kredytowe zastrzeżone dla jego kompetencji.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym poza organami Banku uczestniczą Oddziały realizujące przypisane funkcje sprzedaży i wstępnej oceny ryzyka (tzw. „pierwsza linia obrony”) oraz komórki organizacyjne Centrali Banku:

- 1) Stanowisko Analiz Kredytowych, które dokonuje przed podjęciem decyzji kredytowej przez Zarząd weryfikacji dokumentacji kredytowej pod kątem kompletności, poprawności i wiarygodności, weryfikacji oceny zdolności kredytowej, oceny adekwatności proponowanych zabezpieczeń oraz oceny poprawności propozycji decyzji kredytowych.
- 2) Stanowisko Monitoringu, do zadań którego w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym należy m.in. prowadzenie monitoringu ekspozycji kredytowych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami oraz przepisami prawa a także podejmowanie decyzji w zakresie klasyfikacji ekspozycji kredytowych klientów instytucjonalnych w zakresie objętym monitoringiem.
- 3) Stanowisko Windykacji, do zadań którego w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym należy m.in. podejmowanie czynności przymusowej windykacji oraz współdziałanie z organami egzekucyjnymi na rzecz odzyskania należności.
- 4) Wydział Ryzyka i Analiz, który zajmuje się pomiarem i monitorowaniem poziomu ryzyka koncentracji zaangażowań w Banku. Przeprowadza okresowe analizy ryzyka portfela kredytowego oraz koncentracji zaangażowań.
- 5) Pozostałe komórki i jednostki organizacyjne uczestniczące w zarządzaniu ryzykiem kredytowym przestrzegają postanowień regulacji w zakresie działalności kredytowej, przekazują informacje niezbędne do zarządzania ryzykiem kredytowym w trybie wskazanym w regulacjach wewnętrznych.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym podlega kontroli wewnętrznej funkcjonalnej oraz kontroli Wydziału Audytu Wewnętrznego.

2. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe - jest to ryzyko niekorzystnych zmian kursów walut obcych w stosunku do PLN, prowadzących do powstania znacznych strat w przypadku otwartych pozycji w walutach obcych. Zmienność kursów walut związana jest z czynnikami całkowicie niezależnymi od Banku;

W Banku ryzyko walutowe dotyczy wyłącznie portfela bankowego. Bank nie prowadzi operacji walutowych w portfelu handlowym. Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest zapewnienie rentowności działalności walutowej przy określonej, akceptowalnej przez Bank ekspozycji na ryzyko walutowe rozumiane jako prowadzenie działalności walutowej w ramach przyjętych przez Bank limitów.

W 2016 roku Bank posiadał walutowe aktywa i pasywa odsetkowe w następujących walutach: EUR, USD, GBP, CHF. Bank nie udzielał kredytów w walutach obcych. Tabela zawiera zestawienie pozycji walutowych na koniec 2015 i 2016 r. oraz wartości średnich i maksymalnych odnotowanych w 2016 r. w wartościach bezwzględnych.

Tabela nr 32 Otwarte pozycje walutowe [tys. jednostka waluty]

Waluta	Wartość średnia w 2016	Wartość maksymalna w 2016	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
USD	7,3	14,6	14,4	10,5
EUR	3,7	23,3	0,8	2,2
GBP	4,7	8,6	2,3	7,2
CHF	2,0	2,9	1,0	2,8

W całym 2016 roku średni poziom ryzyka walutowego kształtował się na niskim poziomie. Dane dotyczące poziomu pozycji całkowitej w 2016 roku przedstawiono w tabeli.

Tabela nr 33 Pozycja całkowita w 2016 r. [tys. zł]

Treść		Wartość (tys. zł)	% funduszy własnych
Pozycja walutowa całkowita w 2016 r.	Poziom maksymalny	159,58	0,31%
	Poziom średni	53,94	0,10%

Bank w procesie zarządzania ryzykiem walutowym dokonuje pomiaru tego ryzyka oraz jego ograniczania poprzez:

- 1) Wyliczenie pozycji walutowych netto oraz limitowanie dopuszczalnych otwartych pozycji w poszczególnych walutach.
- 2) Wyliczenie pozycji całkowitej oraz ustalenie limitu w odniesieniu do funduszy własnych.
- 3) Wyliczenie wartości zagrożonej (VaR 1 dniowy) oraz limitowanie tej wartości w odniesieniu do poziomu funduszy własnych.
- 4) Przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Bank wylicza wartości VaR na podstawie obserwacji historycznych kursów walutowych z ostatnich 250 dni roboczych przy założeniu 99% przedziału ufności. Testy warunków skrajnych dla ryzyka walutowego służą określeniu potencjalnej straty na jaką narażony jest Bank przy wystąpieniu bardzo niekorzystnych (skrajnych) zmian kursów walutowych.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko walutowe (dziennie, dekadowe, miesięczne). Informacje dla Zarządu są przekazywane w trybie miesięcznym. Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczną informację o ryzyku walutowym w okresach kwartalnych.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza, która sprawuje nadzór nad wielkością podejmowanego przez Bank ryzyka walutowego, akceptuje politykę Banku w zakresie ryzyka walutowego.
- 2) Zarząd Banku, który zapewnia organizowanie właściwego i skutecznego procesu zarządzania ryzykiem walutowym oraz nadzór nad tym procesem, dokonuje oceny raportów z analizy ryzyka walutowego i podejmuje na tej podstawie decyzje operacyjne i strategiczne.

Zadania w zakresie monitorowania pozycji walutowej przypisano wyodrębnionej komórce w Centrali, która w sposób niezależny monitoruje przestrzeganie limitów. Proces zarządzania ryzykiem walutowym podlega kontroli audytu wewnętrznego, który dokonuje niezależnej oceny organizacji procesu zarządzania ryzykiem walutowym oraz oceny adekwatności i jakości procedur dotyczących zarządzania ryzykiem walutowym.

3. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi, systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmuje również ryzyko prawne. System zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku funkcjonuje w celu:

- 1) Minimalizowania strat z tytułu ryzyka operacyjnego.
- 2) Usprawniania procesów wewnętrznych.
- 3) Zwiększenia szybkości oraz adekwatności reakcji na zdarzenia wewnętrzne i zewnętrzne.
- 4) Braku konieczności tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego ponad wymóg regulacyjny.
- 5) Zapobiegania powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości działania Banku.

System ten tworzą w szczególności: wewnętrzne akty prawne, struktura organizacyjna, narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dane o incydentach i zdarzeniach rzeczywistych zaistniałych w obszarze wymienionego ryzyka.

Nadzór nad całościowym procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym sprawuje Zarząd Banku. Z kolei funkcja koordynowania procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym została umiejscowiona w powołanym w Centrali Wydziale zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności. Każdy pracownik w ramach swojego stanowiska pracy identyfikuje zdarzenia ryzyka operacyjnego, które następnie są gromadzone w dedykowanej do tego celu bazie danych. Zdarzenia są na bieżąco weryfikowane oraz monitorowane przez komórkę koordynującą pod względem liczby występujących zdarzeń oraz wielkości strat.

W zakresie ograniczania ryzyka operacyjnego obowiązują procedury związane z realizacją polityki bezpieczeństwa, dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy, zasad ochrony zasobów Banku, zarządzania

ciągłością działania, ochrony danych osobowych, informacji niejawnych oraz zasad zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych.

System kontroli wewnętrznej odgrywa kluczową rolę w ograniczaniu całości ryzyka na jakie narażony jest w swojej działalności Bank, jest także istotnym elementem zarządzania ryzykiem operacyjnym. Wadliwie funkcjonujące mechanizmy kontroli wewnętrznej i zarządzania Bankiem mogą prowadzić do wzrostu zagrożenia z tytułu ryzyka operacyjnego. System zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega ocenie komórki audytu wewnętrznego.

W celu umożliwienia oceny ryzyka operacyjnego i skutecznego zarządzania nim w Banku funkcjonuje system sprawozdawczości wewnętrznej. System Informacji Zarządczej (SIZ) w zakresie ryzyka operacyjnego ma na celu właściwe informowanie Członków Zarządu, Rady Nadzorczej Banku o poziomie ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank, i tym samym umożliwia podejmowanie przez te organy działań profilaktycznych i zaradczych ograniczających ryzyko operacyjne lub jego negatywne skutki dla Banku. Raporty Zarząd Banku otrzymuje w trybie miesięcznym a Rada Nadzorcza w trybie kwartalnym. Wymagany zakres raportów określają regulacje wewnętrzne.

W 2016 roku w Banku nie wystąpiły istotne zdarzenia ryzyka operacyjnego. Zarejestrowano 20 zdarzeń rzeczywistych, które wystąpiły w dwóch liniach biznesowych: Bankowość detaliczna oraz Płatności i rozliczenia. Łączna strata brutto wyniosła 34,76 tys. zł, natomiast kwota strat netto tj. po pomniejszeniu o uzyskane odzyski wyniosła 4,67 tys. zł tj. 0,14% wymogu na ryzyko operacyjne. Największa zidentyfikowana strata dla ryzyka operacyjnego z tytułu pojedynczego zdarzenia rzeczywistego wyniosła 11,5 tys. zł (zdarzenie z rodzaju - dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami) - stratę w całości odzyskano.

Tabela nr 34 Straty brutto z tytułu ryzyka operacyjnego w 2016 r.

Rodzaj zdarzenia	Kategoria zdarzenia w ramach rodzaju	Liczba zdarzeń rzeczywistych	Kwota straty brutto z tytułu zdarzenia operacyjnego (tys. zł)
Oszustwa zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	5	7,78
Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	15	26,98
Razem		20	34,76

W ramach ryzyka operacyjnego Bank identyfikuje również ryzyko outsourcingu czyli ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania Banku, jego majątku lub pracowników. Zarządzanie ryzykiem outsourcingu odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, które opisują metody identyfikacji, pomiaru oraz monitorowania ryzyka outsourcingu. W regulacjach określony jest także zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie powierzenia czynności bankowych oraz czynności faktycznych, związanych z działalnością bankową podmiotom zewnętrznym.

4. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku (głównie wyniku odsetkowego) oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych;

Bank ustanawia wewnętrzne limity ryzyka stopy procentowej, które dopuszczają ograniczony zakres wrażliwości wyniku odsetkowego i wartości kapitałów własnych na zmianę poziomu rynkowych stóp procentowych. Akceptowalna wielkość ekspozycji na ryzyko w księdze bankowej jest ustalana w relacji do aktualnego poziomu kapitałów własnych, generowanych przychodów odsetkowych w zależności od osiągniętych wyników finansowych. Limity uwzględniają apetyt na ryzyko określony w Polityce zarządzania ryzykiem stopy procentowej zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą

Ryzyko stopy procentowej wynika z 4 podstawowych źródeł:

- 1) Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – odnosi się przede wszystkim do portfela bankowego i wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek.

- 2) Ryzyko bazowe – wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania.
- 3) Ryzyko krzywej dochodowości – polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku.
- 4) Ryzyko opcji klienta – wynika z wpisanych w produkty bankowe opcji klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych. Instrumenty zawierające opcje klienta są na ogół najbardziej typowe dla działalności bankowej usytuowanej w portfelu bankowym. Obejmują one kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem części lub całości kredytu oraz różnego typu depozyty, pozwalające deponentom wycofać środki w dowolnym momencie. Opcje klienta są na ogół realizowane, gdy stanowi to korzyść dla ich posiadacza i nie jest korzystne dla sprzedającego takie opcje.

Zarządzając ryzykiem stopy procentowej Bank korzysta z dostępnych metod pomiaru dostosowanych do rodzaju i skali prowadzonej działalności. Metody pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowane w Banku:

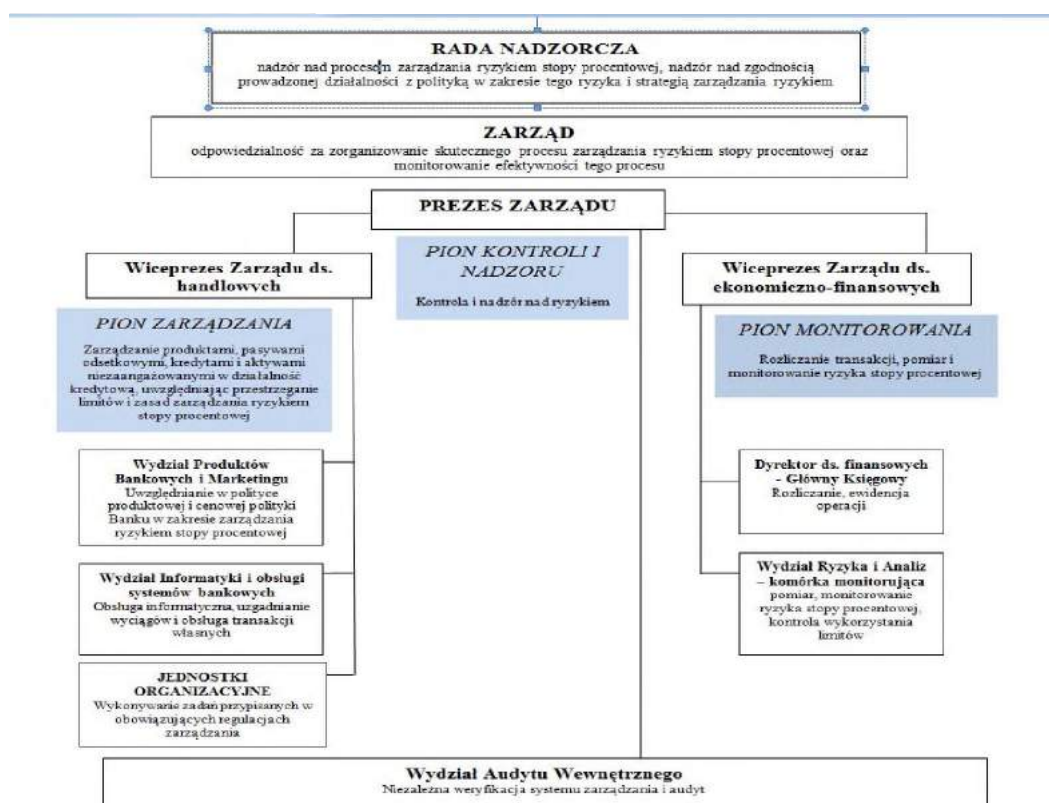
- 1) Analiza i pomiar ryzyka stopy procentowej metodą luki niedopasowania terminów przeszacowania.
- 2) Symulacja możliwego wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku.
- 3) Symulacja możliwego wpływu zmian stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału Banku.
- 4) Analiza podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej.

W ramach raportowania ryzyka stopy procentowej:

- 1) Zarząd Banku otrzymuje w okresach miesięcznych raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko stopy procentowej. Raport ten zawiera informacje o sytuacji na rynku stóp procentowych, strukturę aktywów i pasywów w aspekcie narażenia na ryzyko stopy procentowej, poziom narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka stopy procentowej, prognozę wyniku odsetkowego, poziom wykorzystania limitów.
- 2) Zarząd Banku syntetyczną informację o ryzyku stopy procentowej przekazuje Radzie Nadzorczej w okresach kwartalnych.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku uwzględniono strukturę i kompetencje wynikające z Regulaminu Organizacyjnego Banku. W Banku przyjęty został następujący schemat organizacyjny zarządzania ryzykiem stopy procentowej:

Organizacja zarządzania ryzykiem stopy procentowej- schemat



5. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności – zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Polityka Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności polega na dążeniu do optymalnej struktury aktywów i pasywów zapewniającej konkurencyjność na rynku, osiągnięcie zaplanowanego wyniku finansowego przy jednoczesnym zabezpieczeniu odpowiedniego poziomu płynności dla poszczególnych przedziałów płatności aktywów i pasywów. Polityka płynności uwzględnia ryzyko wystąpienia warunków skrajnych. Nadrzędnym celem w zakresie płynności jest także przestrzeganie przepisów nadzorczych oraz wyznaczonych norm i minimalnych wskaźników płynności.

Polityka Banku w zakresie płynności zakłada finansowanie działalności, poza funduszami własnymi, głównie z pozyskanych do obrotu depozytów od sektora niefinansowego oraz budżetowego. Oznacza to, że Bank prowadzi działalność w taki sposób, aby w dłuższym okresie czasu prowadzić działalność bez korzystania z rynku pieniężnego. Bank dopuszcza możliwość pozyskania dodatkowych krótkoterminowych środków od innych podmiotów na rynku pieniężnym (Bank Zrzeszający) na zaspokojenie przejściowego zapotrzebowania na środki, niemniej lokaty z Banku Zrzeszającego służą bieżącej regulacji płynności Banku i traktowane są jako depozyty niestabilne i nie mogą służyć finansowaniu działalności kredytowej oraz aktywów długoterminowych.

Bank stosuje techniki ograniczania ryzyka płynności o charakterze organizacyjnym, proceduralnym oraz kontrolnym m.in. polegające na:

- 1) Opracowaniu struktury organizacyjnej Banku, odpowiadającej profilowi ryzyka i skali działania.
- 2) Zapewnieniu, by kierownictwo otrzymywało bieżące i adekwatne informacje o poziomie płynności,
- 3) Zapewnieniu, by system informacyjny i informatyczny w Banku pozwalał na codzienny pomiar, monitorowanie i raportowanie o poziomie płynności.
- 4) Określeniu polityki informacyjnej dotyczącej sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku i sposobu ich przekazywania do publicznej wiadomości.
- 5) Opracowaniu i wdrożeniu regulacji wewnętrznych zapewniających jednolitą definicję płynności oraz opracowaniu zasad identyfikacji, pomiaru, redukcji i monitorowania ryzyka płynności.
- 6) Opracowaniu scenariuszy warunków skrajnych dla wariantu wewnętrznego, systemowego oraz łączącego dwa te czynniki.
- 7) Stworzeniu planów awaryjnych, uwzględniających różne scenariusze rozwoju niekorzystnych sytuacji, w tym planu awaryjnego na wypadek kryzysu płynności wewnątrz Banku, planu awaryjnego na wypadek kryzysu płynności całego systemu bankowego, planu awaryjnego Banku na wypadek realizacji scenariusza wynikającego z wariantu łączącego dwa te czynniki. Scenariusze użyte do budowy planów awaryjnych są spójne ze scenariuszami testów warunków skrajnych.
- 8) Przeprowadzeniu szkoleń wśród pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem płynności oraz pozostałych pracowników w zakresie, w jakim generują ryzyko płynności.
- 9) Ujęciu w procedurach kontroli wewnętrznej zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności Bank wykorzystuje różne metody jego pomiaru i oceny, w tym:

- 1) Badanie stabilności i koncentracji bazy depozytowej.
- 2) Ocenę wielkości nadwyżki aktywów płynnych nad pasywami niestabilnymi.
- 3) System limitów.
- 4) Analizy warunków skrajnych.
- 5) Metodę urealnionej luki płynności.
- 6) Analizę luki niedopasowania dla płynności długoterminowej (>12 miesięcy).
- 7) Kalkulacje wskaźników pomocniczych płynności, pozwalających na ocenę istotnych z punktu widzenia płynności relacji pomiędzy poszczególnymi pozycjami bilansowymi.
- 8) Prognozowanie przepływów pieniężnych na rachunku bieżącym.

Bank posiada zdefiniowane plany awaryjnego działania w sytuacji kryzysowej zagrażającej płynności Banku. W ramach obowiązujących wewnętrznych procedur awaryjnych Bank posiada określone:

- 1) Zasady monitoringu czynników uznanych za oznaki zagrożenia płynności (symptomy ryzyka płynności).

- 2) Analizy scenariuszowe warunków skrajnych określające zdolności Banku do zaspokojenia zapotrzebowania na środki płynne w przypadku kryzysu płynności oraz określenia wymaganej nadwyżki płynności w warunkach skrajnych.
- 3) Zasady postępowania w przypadku zagrożenia utratą płynności w zależności od stopnia zagrożenia.

Bank zarządza płynnością na poziomie indywidualnym, centralizując zarządzanie płynnością w komórkach Centrali. Bank nie posiada podmiotów zależnych. Zarząd deleguje funkcje związane z operacyjnym zarządzaniem ryzykiem płynności zgodnie z podziałem zadań zawartym w regulaminie organizacyjnym, regulacjach wewnętrznych i szczegółowych zakresach czynności. Podział funkcji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka (operacyjna działalność rynkowa) od funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka z uwzględnieniem skali i rodzaju prowadzonej działalności. Podział ten nie oznacza jednoczesnego zdjęcia odpowiedzialności z jednostek biznesowych za podejmowane ryzyko. Decyzje skutkujące powstaniem ekspozycji na ryzyko płynności są wynikiem działalności jednostek biznesowych. Jednostki te posiadają dostęp do informacji o zapotrzebowaniu na płynność (np. składanych wypłatach depozytów, czy realizowanych wypłatach kredytów).

Nadzór nad wielkością podejmowanego przez Bank ryzyka płynności sprawuje Rada Nadzorcza. W szczególności do zadań Rady Nadzorczej należy:

- 1) Zatwierdzanie generalnych zasad/zmian polityki Banku w zakresie wielkości ryzyka płynności, możliwego do zaakceptowania, ze względu na bezpieczeństwo funkcjonowania.
- 2) Zatwierdzanie planu awaryjnego płynności oraz programu utrzymania i rozwoju bazy depozytowej.
- 3) Sprawowanie nadzoru nad realizacją przyjętych przez Bank założeń w zakresie ryzyka płynności m.in. poprzez analizowanie otrzymywanych nie rzadziej niż kwartalnie raportów dotyczących płynności.
- 4) Zapewnienie by realizowane były działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów.
- 5) Zapoznanie się z sprawozdaniem Zarządu dotyczącym realizacji zasad polityki zarządzania ryzykiem płynności.
- 6) Zapewnienie by Członkowie Zarządu posiadali odpowiednie kompetencje.

Zorganizowanie właściwego i skutecznego procesu zarządzania ryzykiem płynności finansowej oraz nadzór nad tym procesem należy do kompetencji Zarządu Banku. Do zadań **Zarządu Banku** należy w szczególności:

- 1) Ocena realizacji przyjętej Polityki płynności i jej aktualizacja w uzasadnionych przypadkach - przynajmniej w okresach rocznych.
- 2) Zatwierdzenie limitów określających górną granicę akceptowalnego poziomu ryzyka płynności.
- 3) Ocena raportów z analizy ryzyka płynności i podejmowanie na jej podstawie decyzji operacyjnych.
- 4) Kontrola kształtowania się parametrów związanych z ryzykiem płynności, odnosząc uzyskane wielkości do ustalonych limitów.
- 5) Przyjęcie awaryjnych planów płynności i ich aktualizacja.
- 6) Przyjęcie założeń dla wyników testów warunków skrajnych dla ryzyka płynności i analiza ich wyników.
- 7) Przekazywanie Radzie Nadzorczej okresowej informacji dotyczącej poziomu ryzyka płynności w Banku. W szczególności, w razie wystąpienia ewentualnych zagrożeń, Rada Nadzorcza informowana jest na bieżąco o pozycji płynności Banku.
- 8) Przekazywanie Radzie Nadzorczej wyników rocznej oceny realizacji Polityki płynności.
- 9) Przekazywanie Radzie Nadzorczej niezwłocznie informacji w przypadku potencjalnych problemów płynnościowych w związku z istotnymi zmianami czynników ryzyka
- 10) Doskonalenie procesu zarządzania ryzykiem płynności celem dostosowania do rozmiarów i rodzaju prowadzonej działalności.

Prezes Zarządu odpowiada za zorganizowanie oraz całościowy nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w prowadzonej działalności. Wiceprezes Zarządu ds. ekonomiczno-finansowych (pion monitorujący) odpowiada za kształtowanie polityki oraz bezpośredni nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem płynności. Wiceprezes ds. handlowych (pion zarządzający) odpowiada za realizowanie polityki płynności w bieżącej działalności.

Bank zakłada finansowanie swojej działalności z pozyskanych do obrotu depozytów głównie od sektora niefinansowego. Bank skupia swoją działalność na terenie powiatu wielickiego, myślenickiego i Miasta Krakowa. Bank nie pozyskuje depozytów oferowanych wyłącznie drogą elektroniczną. Główną grupę klientów stanowią osoby prywatne oraz podmioty sektora małych i średnich firm. Uzupełnieniem działalności depozytowej są środki budżetowe (głównie JST) pozyskane od jednostek budżetowych z terenu objętego bezpośrednim działaniem Banku. Bank dąży do dywersyfikacji źródeł finansowania i opiera działalność kredytową o depozyty stabilne.

W procesie zarządzania płynnością Bank zakłada funkcjonowanie w Zrzeszeniu BPS. Funkcjonując w Zrzeszeniu Bank posiada dodatkowe możliwości w zarządzaniu ryzykiem płynności a w szczególności:

- 1) Ułatwiony dostęp poprzez Bank Zrzeszający do rynków finansowych.
- 2) Możliwość uzyskania finansowania w ciągu dnia operacyjnego oraz długoterminowego poprzez udzielanie lokat, kredytów w rachunku bieżącym w ramach przyznanych limitów.
- 3) Dostęp do oferty w zakresie zagospodarowywania nadwyżek środków finansowych poprzez przyjmowanie depozytów, sprzedaż bankom spółdzielczym bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych zakupionych na rynku.
- 4) Możliwość dokonywania zasileń i przyjmowanie odprowadzeń gotówki.
- 5) Możliwość skorzystania z rozliczeń dewizowych.

Bank przyjął także formułę funkcjonowania od 01.01.2016 r. w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (Instytucjonalny System Ochrony). Stanowi to dodatkowy element zabezpieczenia płynności i możliwość pozyskania awaryjnego finansowania powstałych niedoborów płynności. Ogranicza to także ryzyko dostępu do finansowania na wypadek obniżenia oceny kredytowej Banku.

Funkcjonując w strukturach zrzeszeniowych Bank tak kształtuje swoją strukturę płynnościową aby utrzymać samodzielnie zdolność do prowadzenia działalności bez korzystania z tego hurtowego finansowania zewnętrznego w dłuższym terminie.

Polityka Banku w zakresie informacji zarządczej w procesie zarządzania płynnością polega na odpowiednio szybkim i częstym dostarczaniu kierownictwu Banku informacji na temat płynności celem zarządzania pozycją płynności w celu wykonania swoich zobowiązań płatniczych w warunkach normalnych i skrajnych. Zarząd omawia sytuację płynnościową na każdym posiedzeniu. W okresach miesięcznych otrzymuje syntetyczną informację pozwalającą bieżąco ocenić pozycję płynności, a także zawierającą informację z monitoringu limitów płynnościowych. Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczną informację na temat poziomu ryzyka płynności w okresach kwartalnych, w zakresie określonym w regulacjach wewnętrznych.

W 2016 r. Bank utrzymywał wysoki poziom buforów płynnościowych. Stan aktywów płynnych wyniósł 246 148 tys. zł, co stanowiło 33,6% aktywów oraz 37,3% depozytów ogółem. Na kwotę aktywów płynnych składały się: obligacje Skarbu Państwa i Bony 7 dniowe NBP, środki pieniężne, kwota stanowiąca nadwyżkę środków na rachunku bieżącym ponad wymagany stan rezerwy obowiązkowej oraz depozyt obowiązkowy (złożony w BPS). Źródłem płynności obok aktywów płynnych są także wiarygodne i ustalone w sposób ostrożny przyływy płynności. Na 31.12.2016 r. przyływy płynności do 3M wyniosły 53 mln 029 tys. zł, w tym przyływy do 7 dni stanowiły 31 mln 188 tys. zł a do 30 dni 31 mln 313 tys. zł. Do przyływów płynności Bank zaliczał zapadające lokaty w Banku Zrzeszającym oraz obligacje płynnościowe.

Tabela nr 35 Zestawienie aktywów i pasywów wg urealnionych terminów zapadalności stan na 31.12.2016r. [w tys. zł]

Lp.	Wyszególnienie	A'vista stan na dzień 2016-12-31	powyżej 1 dnia do 7 dni	powyżej 7 dni do 1 m-ca	powyżej 1 m-ca do 3 m-cy	powyżej 3 m-cy do 6 m-cy	powyżej 6 m-cy do 12 m-cy	pow. 12 M
1	Aktywa ogółem	184 331	25 548	62 058	30 092	13 939	32 045	434 109
2	Pasywa ogółem	126 360	15 859	15 875	19 671	30 639	13 650	559 903
3	Luka płynności w przedziałach	57 971	9 689	46 183	10 421	-16 700	18 395	-125 795
4	Luka płynności skumulowana	57 971	67 660	113 843	124 264	107 564	125 960	1 073 817
5	Wskaźnik luki	1,46	1,61	3,91	1,53	0,45	2,35	0,78
6	Skumulowany wskaźnik luki	1,46	1,48	1,72	1,70	1,52	1,57	1,55

Dodatkowe informacje ilościowe dotyczące pozycji płynności przedstawiono w Załączniku 2 do niniejszej Informacji.

6. Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe to ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymanie takiego profilu ryzyka biznesowego, który zapewni w określonych warunkach makroekonomicznych osiąganie dodatnich, optymalnych wyników finansowych w perspektywie bieżącej i długoterminowej, a w konsekwencji stały realny wzrost zasobów kapitałowych Banku.

W procesie zarządzania ryzykiem biznesowym uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza:
 - Zatwierdza Strategię działania Banku,

- Ocenia realizację przyjętych w Strategii założeń i celów,
 - Zatwierdza plany finansowe oraz ocenia ich realizację,
 - Ocenia wyniki finansowe oraz efektywność działania.
- 2) Zarząd Banku:
- Przyjmuje i realizuje Strategię działania,
 - Przyjmuje plany finansowe,
 - Dokonuje oceny realizacji Strategii i planów oraz podejmuje stosowne decyzje zarządcze,
 - Analizuje wyniki finansowe pod kątem efektywności funkcjonowania celem zapewnienia długoterminowej efektywności działania oraz realnego zwiększania funduszy własnych,
 - Analizuje wyniki testów warunków skrajnych oraz w uzasadnianych przypadkach podejmuje na tej podstawie stosowne decyzje zarządcze,
 - Uwzględnia aktualną i prognozowaną sytuację gospodarczą w realizowanej polityce Banku.
 - Przyjmuje procedury wdrażania nowych produktów.

W strukturze organizacyjnej jednostką wiodącą w zarządzaniu ryzykiem biznesowym jest Wydział Ryzyka i Analiz, który m.in.: przygotowuje projekt i koordynuje prace nad Strategią działania oraz planami finansowymi, dokonuje okresowych analiz stopnia realizacji Strategii przyjętych celów i założeń w Strategii i planach finansowych, przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka biznesowego zgodnie z przyjętą metodologią, dokonuje analiz makroekonomicznych oraz sporządza prognozy gospodarcze. Wyniki uwzględnia w bieżącej pracy analitycznej, przeprowadza analizy ryzyka wyniku finansowego w kontekście zagrożeń dla realizacji zakładanego wyniku finansowego.

Wydział Audytu Wewnętrznego ocenia system zarządzania ryzykiem biznesowym w trybie określonym w planie kontroli.

W ramach ryzyka biznesowego w Banku identyfikuje się:

- 1) Ryzyko zmian makroekonomicznych (cyklu gospodarczego).
- 2) Ryzyko strategiczne.
- 3) Ryzyko wyniku finansowego.

6.1. Ryzyko zmian makroekonomicznych (cyklu gospodarczego)

Ryzyko zmian makroekonomicznych (cyklu gospodarczego) – jest to ryzyko zmiany warunków ekonomiczno-społecznych mających niekorzystny wpływ na podmiot. Bank zarządza ryzykiem cyklu gospodarczego przez:

- 1) Systematyczne monitorowanie zmian otoczenia makroekonomicznego oraz podejmowanie na podstawie tych analiz decyzji strategicznych i operacyjnych.
- 2) Dokonywanie okresowych testów warunków skrajnych.
- 3) Uwzględnianie parametrów ekonomicznych oraz ich prognoz w planowaniu finansowym, zarządzaniu bieżącą działalnością.
- 4) Okresową weryfikacją przyjętych założeń i prognoz długoterminowych.
- 5) Uzależnianie poziomu kapitału wewnętrznego w zależności od aktualnej/prognozowanej fazy cyklu gospodarczego (wzrost gospodarczy).

6.2. Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne - jest to obecne lub przewidywane ryzyko niekorzystnego oddziaływania na źródła przychodów Banku oraz w konsekwencji na wielkość posiadanych kapitałów (funduszy), wynikające ze zmian w otoczeniu biznesowym oraz z niekorzystnych decyzji biznesowych, wadliwej ich realizacji lub braku reakcji na zmiany w tym otoczeniu. Bank obejmuje również pod tą kategorią ryzyko regulacyjne oraz konkurencji.

W procesie zarządzania ryzykiem strategicznym Bank:

- 1) Opracowuje Strategię działania, która w szczególności określa cele strategiczne, inicjatywy strategiczne (zadania do wykonania w ramach realizacji strategii) oraz wprowadza obiektywne mierniki realizacji celów.
- 2) Posiada sformalizowany proces wdrażania nowych produktów.
- 3) Posiada plany finansowe.
- 4) Dokonuje oceny realizacji Strategii i planów oraz w uzasadnionych przypadkach dokonuje ich aktualizacji/korekty celem dostosowania do warunków funkcjonowania.
- 5) Dokonuje oceny zmian w otoczeniu mających wpływ na funkcjonowanie Banku, w tym zmian w zakresie konkurencji.

Monitorowanie realizacji Strategii oraz planów ma na celu badanie skuteczności podejmowanych działań w ramach dążenia do osiągnięcia celów Banku, zdefiniowanych w Strategii oraz jakościową ocenę ryzyka strategicznego Banku. Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczną informację w zakresie wykonania planów w okresach kwartalnych. W ostatnich latach Bank nie zmieniał istotnie celów i zasad zawartych w Strategii działania.

6.3. Ryzyko wyniku finansowego

Ryzyko wyniku finansowego – jest to ryzyko wynikające z niewłaściwej dywersyfikacji źródeł osiąganego wyniku finansowego (zysku) lub niezdolności Banku do utrzymania wystarczającego i stabilnego poziomu rentowności na poziomie zapewniającym realne utrzymanie wartości kapitałów.

Bank zarządza ryzykiem wyniku finansowego przez:

- 1) Dywersyfikację źródeł przychodów poprzez ograniczanie koncentracji we wszystkich istotnych aspektach zarówno po stronie depozytów jak i kredytów.
- 2) Dążenie do zapewnienia korzystnych wyników w perspektywie długoterminowej m.in. poprzez wzrost skali działania i zwiększanie udziału w rynku. Bank nie dąży do maksymalizacji zysków krótkoterminowych.
- 3) Systematyczne monitorowanie osiąganych wyników w odniesieniu do danych historycznych oraz założeń przyjmowanych w planach jak również grupy rówieśniczej.
- 4) Przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

W procesie identyfikacji i monitorowania ryzyka wyniku finansowego istotnym jest zidentyfikowanie i właściwe monitorowanie zagrożeń związanych z realizacją wyniku finansowego na poziomie wynikającym z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.

Identyfikacji ryzyka wyniku finansowego służy system analizy finansowej zawarty w systemie informacji zarządczej dla kierownictwa. Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczną informację w zakresie ryzyka wyniku finansowego w okresach kwartalnych.

7. Ryzyko niewypłacalności (kapitałowe)

Ryzyko niewypłacalności definiuje się jako ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez Bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku.

Bank zarządza ryzykiem niewypłacalności przez właściwe zarządzanie kapitałem co wyraża się poprzez:

- 1) Zgodność z wymogami prawa, uchwałami KNF i dobrą praktyką bankową,
- 2) Prawidłowo realizowany proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP)
- 3) Uwzględnienie w działalności przeprowadzanych kapitałowych testów warunków skrajnych.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad adekwatnością systemu zarządzania kapitałem w Banku, w szczególności zatwierdza Politykę kapitałową, ocenia czy działania w zakresie zarządzania kapitałem są skuteczne i zgodne z Polityką kapitałową, zatwierdza plany rozwoju bazy kapitałowej oraz nadzoruje ich realizację.

Zarząd Banku odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem kapitałowym oraz zapewnienie wymaganego poziomu adekwatności kapitałowej z uwzględnieniem buforów kapitałowych.

Komórką wiodącą w zakresie zarządzania ryzykiem niewypłacalności jest Wydział Ryzyka i Analiz, który odpowiada m.in. za:

- 1) Monitorowanie poziomu adekwatności kapitałowej Banku, w tym ryzyka dźwigni finansowej.
- 2) Koordynowanie procesu szacowania wartości kapitału wewnętrznego i oceny istotności ryzyka.
- 3) Przygotowywanie planów finansowych w zakresie rozwoju bazy kapitałowej.
- 4) Przeprowadzanie testów warunków skrajnych dla ryzyka kapitałowego.
- 5) Przygotowywanie informacji zarządczej dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Bank sporządza plany kapitałowe (wielkości i struktury funduszy własnych) w celu skorelowania rozwoju bazy kapitałowej z przyjętą Strategią, dynamiką skali działania, strukturą oraz wielkością aktywów ważonych ryzykiem. Bank posiada pisemne awaryjne plany kapitałowe na wypadek niekorzystnych zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych.

Zarząd otrzymuje raporty dotyczące poziomu adekwatności w okresach miesięcznych. Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczne informacje kwartalnie.

8. Ryzyko modeli

Ryzyko modelu definiuje się jako potencjalną stratę, jaką może ponieść Bank, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli. Jako model Bank określa narzędzie służące do sporządzania ograniczonego (do najistotniejszych wymiarów) opisu wybranego aspektu rzeczywistości (identyfikujące i przybliżające na gruncie teorii lub empirii występujące w niej relacje), z wykorzystywaniem którego związane jest ryzyko poniesienia przez Bank straty z powodu błędów w opracowaniu, wdrożeniu lub stosowaniu takiego narzędzia.

Z uwagi na rodzaj i skalę prowadzonej działalności Bank stosuje modele uproszczone jako narzędzia wspierające i wspomagające ocenę ryzyka. Bank nie stosuje modeli decyzyjnych ani też modeli do wyceny aktywów stąd ryzyko modeli ma ograniczony wpływ na proces zarządzania Bankiem i na ryzyko błędnych decyzji związanych z wynikami generowanymi przez model. W toku bieżącej działalności ryzyko modeli jest minimalizowane poprzez stosowanie regulacji wewnętrznych oraz system ich przeglądów i weryfikacji. Procedury w tym zakresie są dostosowane do skali i rodzaju prowadzonej działalności.

9. Ryzyko rezydualne

Ryzyko rezydualne – jest to ryzyko związane ze stosowaniem przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego (form zabezpieczeń), które mogą być mniej efektywne niż oczekiwano w momencie ich przyjmowania.

Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym jest monitorowanie ryzyka rezydualnego w Banku, zapewnienie skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego oraz eliminowanie ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych. Ryzyko rezydualne jest uwzględnione w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym w procedurach wewnętrznych.

W ramach informacji zarządczej z zakresu ryzyka rezydualnego sporządzane są dla Zarządu informacje dotyczące przebiegu procesów windykacyjnych i odzysków z zabezpieczeń. Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczną informację z zakresu ryzyka rezydualnego w okresach rocznych.

10. Ryzyko transferowe

Ryzyko transferowe – jest to ryzyko niemożności wypełnienia przez dłużników Banku zobowiązań wobec Banku z powodu działań rządowych (w szczególności rządów krajów trzecich) w praktyce dotyczy to ograniczeń w możliwości dokonywania pieniężnych transferów zagranicznych;

Prowadzona działalność aktualnie nie naraża Banku na ten rodzaj ryzyka, zatem Bank nie wprowadzał odrębnych polityk i procedur w tym zakresie.

11. Ryzyko utraty reputacji

Ryzyko utraty reputacji – jest to obecne lub przewidywane ryzyko dla przychodów i kapitału, wynikające z negatywnego odbioru wizerunku Banku przez klientów, kontrahentów, udziałowców lub regulatorów. Jest to ryzyko związane z charakterem opinii obecnych lub potencjalnych Klientów na temat Banku, zmieniającym się w zależności od informacji, jakie napływają od Klientów samego Banku, pozostałych usługobiorców oraz z otoczenia Banku.

Celem zarządzania ryzykiem utraty reputacji jest budowa właściwego wizerunku Banku i przeciwdziałanie zjawiskom grożącym utracie wizerunku Banku, jako stabilnego podmiotu finansowego, spełniającego wymagania prawne i regulacyjne, właściwie reagującego na potrzeby Klientów oraz uczestniczącego w pozytywny sposób w rozwoju lokalnego środowiska. Ryzyko utraty reputacji zaliczyć należy do ryzyk, które trudno jest oszacować metodami ilościowo-jakościowymi. W toku normalnej działalności ryzyko to jest nieistotne i wydaje się nie mieć kluczowego wpływu na działalność Banku, niemniej brak świadomości właściwego monitorowania tego ryzyka oraz zarządzania nim jest niedopuszczalne w działalności Banku.

Ryzyko utraty reputacji jest ściśle powiązane z ryzykiem operacyjnym i braku zgodności, a metody ich pomiaru i zarządzania w istotnym stopniu pokrywają również istotny obszar ryzyka utraty reputacji stąd

istotne znaczenie dla minimalizowania tego ryzyka ma rozwijanie metod zarządzania ryzykiem w Banku w tym ryzykiem operacyjnym i brakiem zgodności. Dodatkowo Bank w sposób aktywny zarządza ryzykiem utraty reputacji poprzez:

- 1) Działania budujące wizerunek Banku jako instytucji zaangażowanej w społeczno-kulturalne inicjatywy lokalne np. sponsorowanie imprez kulturalno-oświatowych, udzielanie wsparcia finansowego klubom sportowym, strażom pożarnym, szkołom oraz innym organizacjom społecznym.
- 2) Dążenie do podnoszenia standardów placówek poprzez realizację prac modernizacyjnych.
- 3) Politykę kadrową.
- 4) Politykę medialną.
- 5) Opracowanie planów awaryjnych.
- 6) Wprowadzenie skutecznych mechanizmów kontroli wewnętrznej funkcjonalnej i instytucjonalnej.
- 7) Wprowadzenie zasad postępowania pracowników Banku (zasady dobrej praktyki bankowej).

Rada Nadzorcza, Zarząd otrzymują cykliczne raporty z zakresu ryzyka utraty reputacji.

12. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności – należy rozumieć jako ryzyko sankcji prawnych bądź regulaminowych, strat finansowych lub utraty dobrej reputacji, na jakie jest narażony Bank w wyniku nie stosowania się do przepisów prawa, ustaw, rozporządzeń bądź przyjętych przez Bank standardów i zasad postępowania.

Zakres zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje następujące obszary:

- 1) zgodność działania Banku z przepisami prawa i wymogami obowiązującymi banki,
- 2) przestrzeganie właściwych standardów rynkowych, dobrych praktyk i kodeksów postępowania przyjętych przez sektor bankowy,
- 3) przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
- 4) przeciwdziałanie przestępczości na szkodę Banku.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest przeciwdziałanie wystąpieniu strat finansowych oraz ryzyka naruszenia dobrego imienia Banku.

Identyfikacja ryzyka braku zgodności jest procesem ciągłym i odbywa się na podstawie bieżących analiz m.in.: bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego, rejestru spraw sądowych, informacji o reklamacjach i skargach klientów mających związek z ryzykiem braku zgodności, informacji od kierujących komórkami o występujących przypadkach braku zgodności.

Do najważniejszych zadań dotyczących poziomu strategicznego w procesie zarządzania zgodnością i ryzykiem braku zgodności należą w przypadku Rady Nadzorczej – sprawowanie nadzoru nad jego skutecznym funkcjonowaniem, zatwierdzanie Polityki zgodności i innych dokumentów odnoszących się do tego procesu oraz ocena jego efektywności. Zarząd odpowiada za opracowanie i wdrożenie Polityki zgodności, ustalenie struktury organizacyjnej kompetencji, odpowiedzialności i zadań w tym obszarze oraz podejmowanie środków naprawczych lub dyscyplinujących w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki. Funkcje jednostki zgodności powierzono Wydziałowi Zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności. Wydział ten realizuje również funkcje zarządzania ryzykiem operacyjnym i przeciwdziałania praniu pieniędzy.

13. Ryzyko związane z bancassurance

Ryzyko związane z bancassurance – jest to ryzyko związane z oferowaniem ubezpieczeń przez Bank na podstawie umów zawartych pomiędzy Bankiem, a zakładem ubezpieczeń powiązane bezpośrednio z produktem bankowym oraz niepowiązane bezpośrednio z produktem bankowym, a także ubezpieczeniowych produktów o charakterze inwestycyjnym lub oszczędnościowym.

Bank posiada zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Politykę w zakresie bancassurance. Bank przyjął jako model biznesowy rozwiązanie, w którym Bank w procesie oferowania ubezpieczeń z wykorzystaniem kanału bancassurance pełni rolę agenta/pośrednika ubezpieczeniowego na podstawie umowy podpisanej z zakładem ubezpieczeniowym. W ramach modelu agencyjnego klienci zawierają, ze współpracującymi z Bankiem zakładami ubezpieczeń, indywidualne umowy ubezpieczenia z oferty Banku. W umowach tych klienci pełnią rolę ubezpieczonych i ubezpieczających.

W 2016 skala działalności w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego pozostała niska. Ten obszar działalności nie stanowił istotnego źródła przychodów w działalności Banku. Bank nie oferuje produktów o

charakterze ubezpieczeniowo-inwestycyjnym, w szczególności ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Rada Nadzorcza, Zarząd otrzymują cykliczne raporty dotyczące działalności w zakresie ubezpieczeń.

Załącznik nr 2

Wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka

1. Podstawowe składniki bilansu i rachunku wyników (w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Podstawowe składniki bilansu					
1	Suma bilansowa	547 925	623 514	633 433	733 266
2	Fundusze własne dla celów norm ostrożnościowych	43 652	46 709	49 959	51 603
3	Depozyty ogółem (z odsetkami), w tym:	490 251	558 052	569 482	661 658
	- depozyty sektora finansowego	152	157	314	314
	- depozyty sektora niefinansowego, w tym:	447 814	486 748	529 646	600 030
	✓ depozyty osób prywatnych	387 879	415 901	445 140	505 679
	✓ depozyty pozostałych podmiotów niefinansowych	59 935	70 847	84 506	94 351
	- depozyty sektora budżetowego	42 285	71 147	39 522	61 314
4	Kredyty ogółem netto, w tym:	307 538	333 578	351 525	363 385
	- kredyty dla sektora niefinansowego, w tym:	268 817	297 548	308 924	331 644
	✓ kredyty dla osób prywatnych	63 834	72 403	79 258	92 395
	✓ kredyty dla pozostałych podmiotów niefinansowych	204 983	225 145	229 666	239 249
	- kredyty dla sektora budżetowego	38 721	36 030	42 601	31 741
5	Należności od sektora finansowego	101 027	138 524	47 000	118 241
6	Dłużne papiery wartościowe:	101 728	111 278	186 818	206 480
	- obligacje Skarbu Państwa	101 080	111 177	105 118	105 230
	- bony pieniężne	0	0	46 185	83 683
	- obligacje JST	0	0	6 601	6 601
	- obligacje korporacyjne	648	101	0	0
	- obligacje emitowane przez Banki	0	0	28 914	10 966
7	Certyfikaty inwestycyjne FIZ	1 294	2 193	1 538	1 074
8	Jednostki uczestnictwa FIO	0	0	4 030	0
Podstawowe składniki rachunku wyników					
9	Wynik finansowy brutto	4 566	5 383	3 684	4 095
10	Wynik finansowy netto	3 433	4 403	2 720	2 507
11	Wynik odsetkowy	14 942	18 884	17 615	18 024
12	Wynik z prowizji	4 397	4 572	4 764	4 628
13	Koszty działania	12 416	12 928	15 212	14 101
14	Saldo rezerw celowych na należności	-1 217	-4 503	-2 011	-3 934

2. Wskaźniki dotyczące ryzyka kredytowego

Lp.	Wskaźnik	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Ryzyko kredytowe w portfelu kredytowym					
1	Udział kredytów (wg wart. nominalnej kapitału) w	56,13%	53,50%	55,50%	49,56%

	sumie bilansowej				
2	Udział kredytów w depozytach SNF powiększonych o fundusze własne	62,58%	62,53%	60,65%	55,77%
3	Wskaźnik kredytów zagrożonych (wartość kapitału)	11,89%	9,85%	9,28%	11,36%
4	Wskaźnik kredytów przeterminowanych powyżej 3M (wart kapitału)	6,86%	3,49%	2,57%	3,14%
Ryzyko zaangażowań w papiery dłużne					
5	Udział papierów dłużnych emitowanych przez Skarb Państwa w sumie bilansowej	18,45%	17,83%	16,59%	14,35%
6	Udział papierów dłużnych emitowanych przez NBP w sumie bilansowej	0,00%	0,00%	7,29%	11,41%
7	Udział papierów dłużnych emitowanych przez banki w sumie bilansowej	0,00%	0,00%	4,56%	1,50%
8	Udział papierów dłużnych emitowanych przez podm. gospodarcze w sumie bilansowej	0,12%	0,02%	0,00%	0,00%
9	Udział papierów dłużnych emitowanych przez JST w sumie bilansowej	0,00%	0,00%	1,04%	0,90%
10	Udział certyfikatów inwestycyjnych FIZ w sumie bilansowej	0,24%	0,35%	0,24%	0,15%
11	Udział jednostek uczestnictwa FIO w sumie bilansowej	0,00%	0,00%	0,64%	0,00%
Ryzyko koncentracji zaangażowań					
12	Udział największego zaangażowania wobec klienta lub grupy powiązanych klientów w kapitale uznanym	23,30%	23,97%	22,15%	24,48%
13	Udział „dużych ekspozycji” (=> 10% kapitału uznanego) w ekspozycjach kredytowych ogółem	23,68%	28,66%	25,60%	24,05%
14	Udział największego zaangażowania w pojedynczą branżę w ekspozycjach kredytowych ogółem	5,34%	4,88%	7,88%	7,40%
15	Udział zaangażowań kapitałowych w sumie bilansowej	0,69%	0,73%	0,85%	0,84%
Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych (def. zgodnie z Rekomendacją T)					
16	Udział portfela kredytów detalicznych w obliżu kredytowym	3,83%	3,51%	3,14%	2,96%
17	Wskaźnik kredytów zagrożonych portfela kredytów detalicznych	2,15%	1,83%	1,51%	1,15%
18	Wskaźnik kredytów detalicznych przeterminowanych > 90 dni	2,25%	1,86%	1,53%	1,24%
19	Wskaźnik kredytów detalicznych straconych	2,10%	1,83%	1,51%	1,15%
Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie					
20	Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH) w ekspozycjach kredytowych ogółem	78,78%	69,00%	75,96%	82,22%
21	Wskaźnik kredytów zagrożonych portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie (KZH)	14,27%	13,00%	10,72%	13,24%
22	Wskaźnik kredytów zagrożonych portfela KZH (detalicznych) dla osób prywatnych	5,11%	3,44%	5,11%	3,99%
23	Wskaźnik kredytów KZH przeterminowanych > 90 dni	8,06%	6,56%	3,06%	3,68%
24	Wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie rezerwami	22,50%	34,06%	31,42%	31,86%
Ryzyko ekspozycji kredytowych na nieruchomości oraz zaangażowań długoterminowych					
25	Udział kredytów na nieruchomości w portfelu kredytowym ogółem	49,30%	50,68%	46,80%	50,28%
26	Wskaźnik kredytów zagrożonych dla portfela kredytów na nieruchomości	13,53%	12,77%	14,17%	12,46%
27	Wskaźnik kredytów na nieruchomości o przeterminowaniu > 3M	6,84%	2,59%	3,15%	4,48%

28	Udział kredytów na nieruchomości powyżej 5 lat w portfelu kredytowym (zapadalność)	37,41%	39,52%	36,79%	39,73%
29	Udział kredytów na nieruchomości powyżej 10 lat w portfelu kredytowym (zapadalność)	14,30%	17,09%	16,75%	18,60%
30	Udział kredytów na nieruchomości powyżej 20 lat w portfelu kredytowym (zapadalność)	0,95%	1,10%	1,55%	1,67%

3. Wskaźniki dotyczące ryzyka płynności

Lp.	Wskaźnik	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Struktura finansowania					
1	Udział depozytów osób prywatnych w sumie bilansowej	70,54%	66,50%	70,13%	68,82%
2	Udział depozytów pozostałych podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej	10,93%	11,35%	13,20%	12,86%
3	Udział "bardzo dużych depozytów" w depozytach ogółem	5,10%	3,57%	4,47%	5,14%
4	Udział "dużych depozytów" w depozytach ogółem	14,10%	14,39%	16,21%	16,78%
Struktura płynności					
5	Udział kredytów i papierów dłużnych podmiotów gospodarczych i JST w depozytach ogółem	64,89%	62,14%	65,09%	58,30%
6	Udział portfela kredytowego i komercyjnych papierów dłużnych w „osadzie w depozytach” powiększonych o fundusze własne netto.	77,95%	78,08%	77,94%	73,33%
7	Udział kredytów na nieruchomości razem w osadzie powiększonym o fundusze własne netto	38,34%	39,56%	35,82%	36,23%
8	Udział zaangażowania kapitałowego w podmiotach finansowych w kapitale podstawowym Tier 1	8,17%	7,75%	8,78%	9,87%
9	Udział Papierów Skarbu Państwa i NBP w sumie bilansowej	18,45%	17,83%	23,89%	25,76%
10	Udział aktywów płynnych w depozytach ogółem	19,71%	21,22%	28,54%	37,27%
11	Udział aktywów płynnych w depozytach niestabilnych	95,71%	88,38%	142,31%	157,98%
12	Wskaźnik płynności do 1 miesiąca (urealniony)	1,19	1,54	1,51	1,72
13	Wskaźnik płynności do 3 miesięcy (urealniony)	1,27	1,47	1,54	1,70
Nadzorcze miary płynności					
14	Luka płynności krótkoterminowej w tys. zł.	30 895,00	97 438,00	89 056,00	155 309,00
15	Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,32	1,79	1,90	2,22
16	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	1,35	1,39	1,38	1,26
17	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,39	1,4	1,43	1,55
Wymóg pokrycia wpływów netto					
18	Aktywa płynne + wpływy	x	x	187 488	260 207
19	Wpływy środków	x	x	80 768	72 163
20	Wskaźnik LCR	x	x	3,09	3,61

Dodatkowe wyjaśnienia do wskaźników:

1) Bank definiuje "bardzo duże depozyty" jako depozyty od klienta (z uwzględnieniem podmiotów powiązanych) > od równowartości 500 000 EURO.

2) Bank definiuje "duże depozyty" jako depozyty od klienta (z uwzględnieniem podmiotów powiązanych) > od równowartości 100 000 EURO.

3) Bank przyjmuje "aktywa płynne" jako aktywa, które Bank może wycofać w warunkach skrajnych bez konieczności poniesienia nieprzewidzianych i nieakceptowanych strat z tego tytułu.

4) Bank przyjmuje jako "osad w depozytach" najbardziej stabilną część depozytów, odporna na zmieniające się warunki rynkowe i charakteryzująca się stosunkowo niewielką wrażliwością na zmiany stóp procentowych. Szacowanie osadu odbywa się na podstawie przyjętych pisemnych założeń na bazie danych historycznych.

4. Wskaźniki dotyczące ryzyka stopy procentowej

Lp.	Wskaźnik	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
1	Wskaźnik luki przeszacowania powyżej 1 roku do 3 lat w relacji do bilansowej wartości aktywów netto	0,30%	0,14%	0,16%	0,14%
2	Wskaźnik luki przeszacowania powyżej 3 lat w relacji do bilansowej wartości aktywów netto	0,00%	0,00%	0,03%	0,03%
3	Udział oszacowanej straty z tytułu ryzyka przeszacowania na skutek zmiany stóp procentowych o 200 pb (TWS) w relacji w funduszach własnych	2,40%	4,48%	4,82%	6,32%
4	Udział oszacowanej straty z tytułu ryzyka bazowego (TWS) w relacji w funduszach własnych	2,40%	2,51%	2,90%	3,11%
5	Udział zmiany wartości ekonomicznej kapitału na skutek zmian stóp procentowych o 200 pb w relacji w funduszach własnych	1,00%	1,69%	1,66%	2,11%

5. Wskaźniki dotyczące ryzyka walutowego

Lp.	Wskaźnik	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
1	Skala działalności walutowej w odniesieniu do sumy bilansowej	0,96%	1,12%	1,14%	1,21%
2	Maksymalna pozycja walutowa całkowita w odniesieniu do funduszy własnych	0,39%	0,27%	0,54%	0,31%
3	Średni poziom pozycji walutowej całkowitej w odniesieniu do funduszy własnych	0,11%	0,11%	0,10%	0,10%

6. Wskaźniki dotyczące ryzyka operacyjnego

Lp.	Wskaźnik	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
1	Straty* brutto w odniesieniu do wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne	3,49%	0,41%	1,78%	1,05%
2	Straty* netto w odniesieniu do wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne	1,74%	0,14%	0,45%	0,14%

* straty z tytułu ryzyka operacyjnego brutto tj. bez uwzględniania odzysków

7. Wskaźniki dotyczące adekwatności kapitałowej

Lp.	Wskaźnik	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
1	Udział kapitału Tier I w kapitale własnym ogółem	88,13%	88,43%	91,14%	93,40%
2	Udział kapitału Tier II w kapitale własnym ogółem	11,87%	11,57%	8,86%	6,60%
3	Udział kapitału Tier II w kapitale Tier I	13,47%	13,08%	9,72%	7,07%
4	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	10,31%	11,97%	12,87%	13,49%
5	Współczynnik kapitału Tier I	10,31%	11,97%	12,87%	13,49%
6	Łączny współczynnik kapitałowy	11,70%	13,54%	14,12%	14,44%
7	Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	11,01%	12,76%	13,33%	13,13%

8	Wskaźnik dźwigni (definicja przejściowa)	6,61%	6,17%	6,97%	6,39%
---	--	-------	-------	-------	-------

Bank ujawnia informacje na temat funduszy własnych na zasadzie indywidualnej w okresie przejściowym [w tys. zł].

Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		(A) KWOTA W DNIU UJAWNIENA	(B) ODNIESIENIE DO ARTYKUŁU ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 575/ 2013	(C) KWOTA REZYDUALNA OKREŚLONA W ROZPORZĄDZENIU (UE) NR 575/2013
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne		art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
	W tym: instrument typu 1		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
	W tym: instrument typu 2		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
	W tym: instrument typu 3		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
2	Zyski zatrzymane		art. 26 ust.1 lit. c)	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	44 772	art. 26 ust 1	44 772
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	2 900	art. 26 ust 1 lit. f)	2 900
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	818	art. 486 ust 2	
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018r.		art. 483 ust 2	
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)	0	art. 84, 479, 480	
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend		art. 26 ust. 2	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	48 490		47 672
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne				
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)		art. 34, 105	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-166	art. 36 ust. 1 lit. b), art.37, art. 472 ust. 4t	- 166
9	Zbiór pusty w EU			
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. c), art.38, art. 472 ust. 5	

11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		art. 33 lit. a)	
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty		art. 36 ust. 1 lit. d), art. 40, 159, art. 472 ust. 6	
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)		art. 32 ust. 1	
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań, wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji		art. 33 lit. b)	
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. e), art. 41, art. 472 ust. 7	
16	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier 1 (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. f), art. 42, art. 472 ust. 8	
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. g), art. 44, art. 472 ust. 9	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. h), art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79, art. 472 ust. 10	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b), art. 49 ust. 1-3, art. 79, 470, art. 472 ust. 11	
20	Zbiór pusty w UE			
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1 250 %, jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia		art. 36 ust. 1 lit. k)	
20b	w tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (i), art. 89-91	
20c	w tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (ii), art. 243 ust. 1 lit. b), art. 244 ust. 1 lit. b) art. 258	
20d	w tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (iii), art. 379 ust. 3	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5	
22	Kwota przekraczająca próg 15 % (kwota ujemna)		art. 48 ust. 1	
23	w tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 48 ust. 1 lit. b), art. 470, art. 472 ust. 11	
24	Zbiór pusty w UE			

25	w tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych		art. 36 ust. 1 lit c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5	
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. a), art. 472 ust. 3)	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier 1 (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. 1)	
26	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału podstawowego Tier 1 pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR.			
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468;	- 127		
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 1		art. 467	
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 2		art. 467	
	w tym fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego	- 127	art. 468	
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanego zysku 2		art. 468	
26b	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier 1 w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 481	
	w tym: ...		art. 481	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier 1, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier 1 instytucji (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. j)	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier 1	- 293		-166
29	Kapitał podstawowy Tier 1	48 197		47 506
Kapitał dodatkowy Tier I: Instrumenty				
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne		art. 51, 52	
31	w tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości			
32	w tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości			
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier 1		art. 486 ust. 3	
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 3	
34	Kwalifikujący się kapitał Tier 1 uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier 1 (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich		art. 85, 86, 480	
35	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		art. 486 ust. 3	
36	Kapitał dodatkowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi	0		0

Kapitał dodatkowy Tier I: korekty regulacyjne				
37	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I (kwota ujemna)		art. 52 ust. 1 lit. b), art. 56 lit. a), art. 57, art. 475 ust. 2	
38	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 56 lit. b), art. 58 i art. 475 ust. 3	
39	Bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 56 lit. c), art. 59, 60, 79, art. 475 ust. 4	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 56 lit. d), art. 59, 79, art. 475 ust. 4	
41	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału dodatkowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)			
41a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)	
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.			
41b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013. W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednio udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.		art. 477, art. 477 ust. 3, art. 477 ust. 4 lit. a)	
41c	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 467, 468, 481	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		art. 467	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		art. 468	
	w tym: ...		art. 481	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II, które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (kwota ujemna)		art. 56 lit. e)	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	0		
44	Kapitał dodatkowy Tier I	0		

45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	48 197		47 506
Kapitał Tier II: Instrumenty i rezerwy				
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	641	art. 62, 63	641
47	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5, i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II		art. 486 ust. 4	
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 4	
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier I nieuwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich		art. 87, 88, 480	
49	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		art. 486 ust. 4	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	2 765	art. 62 lit. c) i d)	2 765
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	3 406		3 406
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne				
52	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)		art. 63 lit. b) ppkt (i), art. 66 lit. a), art. 67, art. 477 ust. 2	
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 66 lit. b), art. 68 i art. 477 ust. 3	
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 66 lit. c), art. 69, 70, 79, art. 477 ust. 4	
54a	w tym: nowe udziały kapitałowe niebędące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego			
54b	w tym udziały kapitałowe istniejące przed dniem 1 stycznia 2013 r. i będące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego			
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 66 lit. d), art. 69, 79, art. 477 ust. 4	

56	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału Tier II pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym , przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)			
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)	
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.			
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 .		art. 475, art. 475 ust. 2 lit. a), art. 475 ust. 3, art. 475 ust. 4 lit. a)	
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w dodatkowych instrumentach w kapitale Tier I, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach dokonywanych w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.			
56c	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału Tier II w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 467, 468, 481	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		art. 467	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		art. 468	
	w tym: ...		art. 481	
57	Calkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0		
58	Kapitał Tier II	3 406		3 406
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	51 603		50 912
59a	Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)			
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału podstawowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego , pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I itd.)		art. 472, art. 472 ust. 5, art. 472 ust. 8 lit. b), art. 472 ust. 10 lit. b), art. 472 ust. 11 lit. b)	

	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału dodatkowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		art. 475, art. 475 ust. 2 lit. b), art. 475 ust. 2 lit. c), art. 475 ust. 4 lit. b)	
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału Tier II (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II, pośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego, pośrednie udziały kapitałowe w istotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		art. 477, art. 477 ust. 2 lit. b), art. 477 ust. 2 lit. c), art. 477 ust. 4 lit. b)	
60	Aktywa ważne ryzykiem razem	315 890		
Współczynniki i bufory kapitałowe				
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,49	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465	
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,49	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465	
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,44	art. 92 ust. 2 lit. c)	
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	1,25	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130	
65	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	1,25		
66	w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego			
67	w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego			
67a	w tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym		dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 131	
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	8,99	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128	
69	[nieistotne w przepisach unijnych]			
70	[nieistotne w przepisach unijnych]			
71	[nieistotne w przepisach unijnych]			
Współczynniki i bufory kapitałowe				
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)		art. 36 ust. 1 lit. h), art. 45, 46, art. 472 ust. 10, art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4, art. 66 lit. c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48, 470, art. 472 ust. 11	

74	Zbiór pusty w UE			
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48, 470, art. 472 ust. 5	
Pulapy stosowane do uwzględniania rezerw w kapitale Tier II				
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pulapu)	2 765	art. 62	2 765
77	Pulap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	3 949	art. 62	
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pulapu)		art. 62	
79	Pulap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów		art. 62	
Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania (mających zastosowanie wyłącznie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 1 stycznia 2022 r.)				
80	Bieżący pulap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	818	art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pulap (nadwyżka ponad pulap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	561	art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5	
82	Bieżący pulap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pulap (nadwyżka ponad pulap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5	
84	Bieżący pulap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pulap (nadwyżka ponad pulap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5	

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku w związku z art. 435 ust. 1 pkt e. Rozporządzenia UE CRR oświadcza, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu ryzyka i strategii działania Banku.

Zatwierdzono na posiedzeniu Zarządu Banku
w dniu 12.04.2017 r.